

M. FETHULLAH GÜLEN

İKİNDİ SOHBETLERİ
KÜRSÜ
2006

tr.fgulen.com

06.01.2006 - Yol Arkadaşlarımızı Kınamak

Metot farklılığından dolayı bizleri tenkit eden fakat kendi metodunun yanlışlığından dolayı başlarına musibet gelen Müslüman kardeşlerimizi kınayabilir miyiz? Bunun için insan, kendi metodunun isabetliliğinden dolayı içinden sevinse mesul olur mu?

Evet, böyle biri niyetinin rengine göre mesul olur. Ancak şunu bilmekte de yarar var; millete hizmet konusunda, bizler de mutlak mânâda yolumuzun arızasız olduğunu iddia edemeyiz. Ayrıca musibetler de iyi-kötü herkesin başına gelebilir. Evet, bazen bir mü'minin tuttuğu yol arızalı olur ama başına musibet gelmeyebilir. Bazen de insan arızasız bir yolda yürüdüğü halde pek çok musibet ile karşılaşabilir. Hatta dosdoğru yolda olan insanın başına onu elemek ve imtihan etmek için çok defa bin belanın geldiği de olur. Belanın en şiddetlisinin nebilere, sonra velilere (başka bir rivayette ulemâya), sonra da derecesine göre diğer insanlara geldiği düşünülürse, musibetin her insana gelebileceğini, dolayısıyla belaya maruz kalmanın, kişinin yürüdüğü yolun eğriliği veya doğruluğuyla çok da alakadar olmadığı görülecektir.

Allah bela ve musibetler ile doğru yolda olan bir insanı, daha doğru yola ve daha ileriye teşvik edebilir. Eğri bir insanı da doğru yola iletmek için tenbihte bulunabilir. Yani Cenâb-ı Hakk'ın icraatını anlamak çok zordur. Herkes belayı seviyesine göre, kendisine gönderilmiş bir sinyal kabul etmeli ve ona göre 'Hazır ol!' vaziyetine geçmelidir. Tabii belirttiğimiz bu düşünce herkesin kendine bakması açısından çok önemlidir. Başkalarının başına gelen bela ve musibetleri, kendi yoluna uymadığından ve kendi yolunun dışında bir yol takip ettiklerinden dolayı maruz kaldıkları şeklinde kabul etmek en basit mânâsıyla nâmertliktir. Böyle bir düşünce, mü'minin mürüvvetiyle telif edilemez. Hele bunu 'Oh oldu!' şeklinde ele alma, -Neûzübillah- Müslümanlık ile katiyen telif edilemez. -Hafizanallah- Allah o musibeti döndürür de böyle diyenin başına çevirir. Hatta yüzde yüz gittikleri yol arızalı olan insanların başına gelen belaların başka bir sebepten dolayı değil de sadece bu sebepten dolayı onların başına geldiğini düşünmek de yine bir nâmertlik ve kadirnâşinaslıktır.

İnsan bir mü'mine karşı daima mürüvvetli ve gönülden olma mecburiyetindedir. Bu zâviyeden bakıldığında gelip evimizi bassalar, bizi dövseler ve hukukumuzla tecavüz etseler ve giderken başlarına bir bela gelse,

'Oh oldu!' dememek gerekir. Böyle birinin o anki hislerine mağlup olarak muvakkaten bir sızlanması ve feveranı olsa da, sonra nedamet etmeli ve 'Aman ya Rabbi! Pişman oldum! Sana sığınırım!' demelidir. Mü'minin başka bir mü'mine karşı olan tavrı hep böyle olmalıdır ve ona düşen şey de budur. Çünkü -İnşallah- bir gün onunla Sırat'ı beraber geçecek, Cennet'e beraber girecek ve yüz yüze bakışacağız. Orada içimizdeki o müzmerâtın hortlaması her zaman bahis mevzuu olabilir. Düşündüğümüz ve tasarladığımız şeyler o gün önümüze bir bir dökülebilir -ki dökülme ihtimali vardır- işte o zaman çok mahcup oluruz. Zira Cenâb-ı Hak, 'Yevme tüble's-serâir - Gün gelir, bütün gizli haller ortaya dökülür.' (Târık, 86/9) buyurmaktadır. Settâru'l-uyûb olan Hz. Allah, bizim ve başkalarının kusurlarını da setretsin inşaallah!..

Meseleye başka bir açıdan bakıp şunları söylemek de mümkündür: Mü'min, çok kerim ve çok âlicenâb olmalı ki, o da cenâbı en âlî olan Allah tarafından değişik lütuflara mazhar olsun. Hatta iyi bir mü'min hep şöyle düşünmeli ve demelidir: 'Allah'ım! Bu insanlar bana bazı hususlarda kötülük ve nâmertlik yaptılar. Ben bunları bağışladım. Ben de Sana karşı kulluğumda tam mert olamadım; ey Halîm ve Selîm olan Rabbim! Sen de beni bağışla!' Evet, Allah'a giderken vesile edinmek gerekir. Mü'min bu meseleyi bile bir vesile ittihaz etmeli, onunla Allah'a dehalette bulunup O'nun gölgesi altında Allah'a sığınmalıdır.

Evet, yol ve metot farklılığının mü'minleri birbirlerine düşürmemesi lazım geldiği gibi, diğer mü'min kardeşlerimizi bu türlü levme (kınamaya) de götürmemesi gerekmektedir. Dahası diğer kardeşlerimizin başına gelen musibetleri onların tuttukları yolun bir neticesi gibi görmek aynı zamanda kaderi de tenkit etmek demektir. Bu tür düşünceler Müslümanlık akidesine ters olan düşüncelerdir. Efendimiz (aleyhissalatü vesselam), 'Lev - Keşke' demeyin, zira o helaktır, o Şeytan'ın işine kapı aralar.' buyurmaktadır. Dolayısıyla 'Onlar şöyle şöyle yapsalardı şunlar başlarına gelmezdi' gibi düşüncelere kapılmak, Şeytan'ın yoluna girmenin birer işaretidir. Mü'minler olarak bilmeliyiz ki, geçmişin muhasebesi yapılmaz. Geçmiş sadece ders alınsın ve ileriye aydınlatsın diye mütalaa edilir. Hele başına musibet gelen bir mü'minin haline sevinme, kaderi tenkidi de tazammun ediyorsa, katiyen tecviz edilemez.

13.01.2006 - 'Tebeî Nazar, Muhali Mümkin Görür'

'Tebeî nazar, muhali mümkin görür.' sözünü açıkla mısınız?

Bu cümle, günümüzün dalâlet, küfür ve küfranının sâiklerinden biridir. Eğer insan, nazarını derinleştirip bir şeye 'aslı' ve 'kasdî' bir nazarla bakmaz, bir meseleyi sebep ve neticeleri ile mütalaa etmez/edemez ve tefekkürünü tefekkür ölçüleri ve gerçek tefekkür çerçevesi içinde sağlam olarak ele alamazsa, çok muhalleri (imkânsız) mümkin, çok mümkinleri de muhal görebilir.

Bu cümleden olarak dalâlet içinde çırpınıp duran nice kimseler vardır ki, onlar, Allah'ın varlığını -hâşâ- muhal, esbabın ve tabiatın eşyayı var edebileceğini de mümkin görmektedirler. İşte bu, tebeî bir nazar sonucudur. Bu görüşün müntesiplerine, 'Tabiat ve bütün esbâp bir araya gelse insanın bir kulağını veya burnunu icad edemezler. Böyle olduğu halde, şu bir sanat harikası olan insanı nasıl oluyor da tabiat ve tesadüf esintilerine verebiliyorsunuz?' deyiverseniz bu defa da sana 'O kadar derin düşünme!' diyeceklerdir.

Böyleleri çok güzel işlenmiş bir mermerin, dağdan yuvarlana yuvarlana bu hali almasına ihtimal ve imkân verebilirler. Ne var ki insafları üzerlerinde iken 'Böyle bir şey olur mu?' deseniz, bu defa da size güler ve 'Böyle bir şeyin olması akla mantığa terstir.' deyiverirler. Evet, her şeye tebeî bir nazarla bakanlar, öyle bir hamâkat ve belâhet içindedir ki, onlara 'İnsan tabiat tezgahlarında yaratılmıştır.' denilse, ihtimal düşünmeden onu kabul edeceklerdir.

İşte bütün bunlar, tebeî bir nazar neticesinde verilen hükümlerdir. O bakımdan da nazarın kasdî olması ve aslî bir hal alması çok önemlidir. Böyle bir nazarla insan, herhangi bir mevzuu tefekkür ederken, geçmiş malumatıyla hal-i hazırda durumu birbirine karıştırıp mezcederek çok yeni terkiplere ulaşabilir.

İnsanın mahiyetine bakıldığında, onun hiçbir uzvunun tesadüfe havale edilmesi, hele insânî mahiyetinin tesadüflere verilmesi katiyen mümkün değildir. Nitekim insanın vücudundaki sadece bir tek hücrenin kendi kendine meydana gelmesi, ihtimal hesapları içinde şu kadar milyarda bir ihtimalle ifade edilmektedir. Hücrelerin baş başa verip bir varlığı teşkil etme ve belli bir çizgide faaliyetlerini sürdürmesi için de, herhalde milyar defa milyar ihtimallerden ancak bir ihtimal söz konusu olabilir. Böyle bir şeyin olabileceğine ihtimal vermek ise tamamen hamâkat ve deliliktir.

Ayrıca insan sadece câmid bir cisimden ibaret de değildir. Mesela gözün görmesi ve beynin o baş döndürücü fonksiyonlarını eda etmesi akıllara durgunluk verecek keyfiettedir. Yine böbrekten beyne kadar çalışan her uzuv, yedeği ile beraber yaratılmıştır. Dahası, dikkat edildiğinde, bazı organların yedeğiyle beraber çift yaratıldığı görülecektir. Bu muhteşem nizamın tebeî bir nazarla da olsa tabiata, esbâba ve tesadüflere havale edilmesi, hamâkattan başka bir şey değildir. Mevzuu Bediüzzaman'ın vermiş olduğu bir misal ışığında az daha açalım:

Bir insan düşünelim. Bu insan, fevkalâde mükemmel tefriş edilmiş (donatılmış) bir sarayın içine giriyor. İçeride koltuklardan halılara kadar bütün eşyanın muntazam bir şekilde düzenlendiğini müşahede ediyor. Ayrıca yemek masasının üzerinde de çok nefis yemeklerin, envai çeşit tatlıların ve içeceklerin olduğunu görüyor. Sarayda kendisinden başka da kimse olmadığı için kendi kendine şu soruyu soruyor: 'Acaba bu sarayı kim tefriş etmiş?' Ama kimseyi göremiyor. Ancak ortada bulunan bir kitap gözüne iliyor. Kitabı açıp okumaya başlıyor. Bakıyor ki, o kitap, 'Koltuklar şuraya konulacak, sofrada yemek çeşitleri şu sıraya göre tertip edilecek' türünden sarayın tefrişiyle alakalı bilgilerden bahsediyor. Bunun üzerine hemen karar veriyor: 'Tamam buldum. Bu sarayı tanzim eden, kuran, yapan işte bu kitap!'

Evet, bu zavallı, o muhteşem dizaynla alakalı hakiki ve ciddi bir sebep bulamadığından tebeî bir nazarla, muhali mümkün görerek olmayacak bir hükme varıyor. Zira o sarayı tanzim edenin bir kitap olması muhaldir. Halbuki o insan, az derince düşünebilseydi, o kitabın bir program kitabı olduğunu, o sarayın da o programa göre tanzim edildiğini ve o programı hazırlayan yüce bir Zât'ın bulunduğunu anlayacaktı. Evet, bu Zât, evvela o sarayı tanzim etmiş, sonra da o sarayın programını bir kitap haline getirmiştir. İşte kâinat da böyle bir program kitabıdır. Bu kitabı hazırlayıp, kudret ve iradesiyle bizim nazarımıza arz eden Allah Teâlâ'dır. Cenâb-ı Hak, -hâşâ- bir kitap değildir. O, tabiat, tabiattaki kanunlar veya tesadüfler de değildir. Belki bütün bu tevafuklar, Cenâb-ı Hakk'ın kalem-i kudreti ve kalem-i kaderiyle sergilenen eserleridir.

Evet, tebeî nazar, çok büyük gibi görünen pek çok entelektüel cüceyi baştan çıkarıp, onları perişan ve derbeder etmiştir. Tevhide dair bu meselenin detaylarını, mevzuyla alakalı yazılan eserlere havale ederek, şimdilik bu kadarlıkla iktifa ediyorum.

20.01.2006 - Meziyetin Varsa Hafâ Tûrabında Kalsın

'Meziyetin varsa hafâ tûrabında kalsın, tâ neşv ü nema bulsun.' sözünü izah eder misiniz?

Bu söz, iman ve Kur'ân hizmetine mukabil kendini gösterme arzusuna kapılan bir kısım kimselere karşı bir irşad ve ikazdır. Cenâb-ı Hak, bu dünyada herkesi farklı meziyetlerle donatmıştır. O, bazılarını takdim kabiliyeti vermiştir ki, onlar ele aldıkları konuları fevkalâde bir güzellik içinde takdim ederler. Bazıları ise, davranışları ile olabildiğine cazip ve çarpıcıdırlar. Böylelerinin tavır ve davranışlarına bakanlar hemen Müslümanlığa ısınırlar. Bazıları da vardır ki, bunlar aşk u heyecanla dopdoludurlar, buna karşılık fazla takdim kabiliyetleri yoktur. Değişik konuları anlatmada zorluk çekerler.

Bu vasıflarla muttasıf, aşk ve şevki olabildiğine coşkun yakın bir arkadaşım vardı. Bazen yanımda oturur ve bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlardı. Hatta zaman zaman bana dilini göstererek şunları söylerdi: 'Hocam! Şununla meseleleri anlatamıyorum. Fakat Cenâb-ı Hakk'ın bana verdiği imkânlarla size destek olmak isterim. Biz destek olalım siz de hak ve hakikati anlatın..' Evet Allah belki ona, anlatılacak şeyleri anlatma kabiliyeti vermemişti; ama o, heyecanı ile Allah indinde çok değerli ve çok kıymetliydi...

İsterseniz başa dönelim: Allah, herkese ayrı bir meziyet vermiştir ve herkes, bu meziyetini mutlaka Allah yolunda kullanmalıdır. Anlatma kabiliyeti olan, hak ve hakikati muhtaç sinelere duyurmalı, kendisinde organizasyon kabiliyeti bulunan biri, işleri en güzel şekilde tanzim ederek, bir düzen ve programla bu kervana iştirak etmeli, maddi imkânı olan da maddeten destek olmalıdır. Allah, bazı insanlara da bu hususiyetlerin hiçbirini vermemiş ama aşkla köpüren coşkun bir gönül vermiştir. Ashab-ı Kiram arasında böyleleri de vardı. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu tür kimseleri, 'Şayet Allah adına yemin etse Allah onun yeminini doğru çıkarır.' ifadeleriyle anlatmaktadır. O dönemde insanlar, başları sıkıştıkları zaman Allah Resûlü'nün anlattığı bu insanların etrafında toplanır ve onların dua etmelerini isterlerdi. Bu gönül insanlarından biri de Sa'd ibn Ebî Vakkas'tır. Hz. Sa'd, duasının makbuliyetiyle iştihar etmiş bir sahabidir.

Onunla alakalı bir diğer vak'a da şöyledir: Sa'd ibn Ebî Vakkas ölümcül bir hastalığa yakalanmıştır. Ziyaretine giden Allah Resûlü, ona, 'Sen daha çok

yaşayacaksın, çok kimseler senden fayda görecektir ve bazı kimseler de zarar görecektir!' buyurmuş.. mevsimi gelince Sa'd, İranlıların devletini yerle bir ederek bu ihbârın doğruluğunu ortaya koymuştur. Başta da işaret edildiği gibi Sa'd ibn Ebî Vakkas duası makbul rabbânîlerden biriydi.

Bununla alakalı siyer kitaplarında şöyle bir şey rivayet edilir: Sa'd ibn Ebî Vakkas'ın da bulunduğu bir topluluk içinde adamın biri, Hz Ali, Hz. Muaviye, Hz. Talha ve Hz. Zübeyr'e sövüp sayar ve onlar hakkında ağza alınmayacak pek çok şey söyler. Hz. Sa'd o adamı kenara çekerek ona şu nasihatle bulunur: 'Sen ne dediğinin farkında değilsin. O zatlar, Allah indinde makbul kimselerdi. Bu şekilde ileri geri konuşarak onlar hakkında haksızlık ediyorsun.' Bunun üzerine adam, 'Sen de kim oluyorsun?' diyerek bir hakaret de ona savurur. Daha sonra Hz. Sa'd, hemen orada ellerini açar, kibleye yönelir ve Allah'a şöyle dua eder: 'Allahım! O zatlar hakkında beni yalancı çıkarma! Eğer onlar senin nezd-i Ulûhiyetinde kıymetli kimselerse, burada o mânâyı teyid edecek bir şey göster!' Bu sırada nereden çıktığı belli olmayan bir deve, toplumu yara yara gelir ve o adamı ayaklarının altına alıp çiğner. İhtimal bu manzara karşısında Hz. Sa'd ibn Ebî Vakkas çok duygulanmış ve belki de böyle bir dua ettiğine pişman olmuştur.

Bugün de mü'minler içinde böyleleri vardır. Bu kullar, her ellerini açışlarında dergah-ı nezd-i Ehadiyete teveccüh eder ve şöyle derler: Allahım! Hakkı bâtilın savletinden kurtar! İki-üç asırdan beri ağlayan Müslümanlara artık bir ferec ve mahrec ihsan eyle! Birkaç defa neslimize kıydılar, ırzımızı çiğnediler, namusumuzu pâyimâl ettiler. Bir kere daha aynı hasret ve hicran dolu durumu bize yaşatma! Cenâb-ı Hak, inşallah böyle fiilî ve kavli dualar sayesinde bize en yakın zamanda ferec ve mahrec ihsan eder.

Tekrar başa dönecek olursak, Allah herkese farklı meziyetler ihsan etmiştir. İnsan kendisine bahşedilen bu meziyetleri saklamalıdır. Zira bu tür meziyetler ne kadar saklı kalırsa, o kadar yapılan hizmetlerin neşv ü nema bulmasına vesile olur. Evet, insan, iddialı olmamalıdır. Mesela kendisine güzel konuşma kabiliyeti verilen bir insan, 'Şayet ben vaaz edersem, sohbet yaparsam, mutlaka bazı kimseler irşad olur.' gibi düşünceleri kafasından çıkarıp atmalıdır. Aslında böyle bir insanın şöyle düşünmesi daha doğrudur: Cenâb-ı Hak, bu va'z u nasihati bana bir mükellefiyet olarak verdi. Fakat bu, çok ağır bir yük. -O daha iyi bilir de- keşke bana böyle bir meziyet vermeseydi! Keşke bu işleri yapmaktansa, emanetini alsaydı ve ruhumu kabzetseydi! Zira bu iş, bana düşmemeliydi. Allah daha salâhiyetli kimseleri ihsan edebilirdi.

Evet, insan, kendisine verilen meziyeti başkalarına karşı tefahhura vesile sayıp görünmeye çalışmamalı, 'Ben olmasam belki insanlar, doğruyu daha açık-seçik görür ve doğru yolu bulabilirler.' duygu ve düşüncesiyle hareket etmelidir. Hali vakti yerinde olan ve malını Allah yolunda infak eden bir insan da şöyle demelidir: 'Rabbim bana, bir nezaretçi ve emanetçi olarak bu imkânları verdi. Ben de bunları O'nun yolunda kullanıyorum. Bana bu duyguyu lütfetmeseydi, ben nereden verecektim! O, bana hem mal, hem de verme hissini verdi ve beni bu meziyetlerle serfiraz kıldı. O'na binlerce şükür olsun.'

Hâsılı insan, meziyetlerini ön plana çıkarmamalı, onlar hafâ türabı altında kalmalı ve insan adeta toprak olmalıdır. Sadi'nin 'Toprak ol ki, gül bitiresin.' sözü bu hakikati ifadede ne hoştur!

27.01.2006 - İdeal Dâvâ Adamı

İdeal bir fikir ve dâvâ adamı nasıl olmalıdır? Fikir ve dâvâ adamlarının özellikleri nelerdir? Asrımızda dâvâ adamı var mıdır?

İdeal bir fikir ve dâvâ adamının anlatılması -hem bizim ufkumuzu aşkın bulunması, hem de kavrayamadığımız bir durum olması itibariyle- ve özellikle günümüzde bütün detayları ile vicdanlara intikal ettirilmesi zor olsa gerek. Dolayısıyla da bize nazarî planda küçük bir-iki şeyi anlatmak kalıyor.

Dâvâ adamı her şeyden önce bir 'idrak insanı'dır. O, yaptığı yapacağı her işin önünü sonunu çok iyi düşünür; hiçbir zaman karambole adım atmaz ve aslında onun plansız hiçbir işi olmaz.

Dâvâ adamı gönül verdiği dâvâ uğruna, kendi öz nefsine kadar her şeyi feda etmeye hazırdır ve bu hususta o, çoktan aklını, nefsini ve ruhunu ikna etmiştir bile.

Dâvâ adamı kendisini, başkalarını yaşatma zevkine adanmış, nefsî haz ve zevklerinden sıyrılmış bir insandır. O, günde elli defa seve seve dâvâsı uğrunda ölüme katlanmaya hazırdır ama körü körüne, hemen ölüme koşmak ve kendini ölüme atmak gibi düşüncesizce şeylerden de uzak bir basiret insanıdır. Zira dâvâ adamı, sadece bir fedai değildir. Hele bir gösteriş budalası asla.. o her gün dâvâsı uğruna gördüğü, müşahade ettiği acı manzaralar ve gelecek adına milletini tehdit eden şeyler karşısında bin defa ölür, bin defa dirilir ve bir kere ölmekle kurtulmayı asla düşünmez. Bazen kendisini feda edip bir kere ölen insanlar arasında çok defa hayattan bıkmış kimseler de bulunabilir. Dâvâ adamı tepeden tırnağa hayat doludur. Yaşamının önemli olduğunun da farkındadır; ama o, diriliş eridir ve hayatı gibi diğer değerli şeylerini de, öldürmeye değil yaşatmaya bağlamıştır.

Her fedakâr insan dâvâ adamı olamadığı gibi, her ideal insan da dâvâ adamı olamaz. Belki o bir idealist olabilir; zira dâvâ adamı olmak ayrı bir kısım vasıflar ister.

Dâvâ adamı ne yaptığını ve yapacağını çok iyi bilen biridir. O, 'Hele şöyle bir yapalım da ne oluyor görelim.' mülahazasıyla hareket etmez. Düşünür, istişare eder, planlar, sonra yapar ve ömrünü yap-sök'le tüketmez.

Bu vasıflarla kâmil mânâda muttasıf olan en büyük dâvâ adamı şüphesiz ki, Hz. Muhammed'dir (sallallâhu aleyhi ve sellem). Şimdi O'nun örnek hayatından bir kısım kesitler sunarak yukarıda icmâlen bahsettiğimiz dâvâ adamı portresini çizmeye çalışalım.

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayat-ı seniyyelerine baktığımız zaman, O'nun çok kritik dönemlerde dahi ani ve isabetli kararlar verdiğini görürüz. Mesela, Allah Resûlü, Ashab-ı kiramın bir kısmının işkence altında bulundukları Mekke'den Habeşistan'a hicret etmelerine müsaade etmişti. Başkaları belki bunu ilk bakışta anlayamayabilirdi. Hatta yanlış yorumlara bile girebilirdi; ama Efendimiz'in anlayışına göre onlar Habeşistan'a gitmekle, hem Mekke'deki baskıdan kurtulacaklar, hem de orada Müslümanlığı duyuracaklardı. Nitekim öyle de oldu ve Habeş kralı Necaşi bile Müslüman oldu.

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatında, ilk anda anlaşılamayan, ama anlaşıldığında da O'nun ne kadar büyük bir dâvâ adamı olduğunu gösteren bir başka büyük olay da Hudeybiye sulhüdür. İzzet, şeref ve haysiyetiyle oynandığı Hudeybiye'de O (sallallâhu aleyhi ve sellem), tam bir dâvâ adamı olarak hareket etmiştir. Şayet O, orada Ashab-ı kiramın önünü açsaydı, onlar İrem barajı gibi bütün müşrikleri sele vereceklerdi; belki o selin önünde kendileri de sürükleneceklerdi. Ama Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) böyle bir şeye meydan vermedi. Hemen Allah'ın emriyle ve O'nun muradı istikametinde bir karar verdi ve bir anlaşma yaptı. Belki bu anlaşmada Müslümanların onur ve şerefi kırılacaktı ama katiyen kan dökülmeyecekti ve Uhud'da, Hendek'te müşriklerle açılan ara biraz daha açılmayacak, problem olduğu yerde dondurulacaktı. Müşrikler gelecek sene Müslümanlara Mekke'ye girme imkânı verecekler ve böylece sahabe de Müslümanlığı anlatma fırsatı bulmuş olacaktı. Dahası bu insanlar akrabalarının yanına gidecek ve aile yakınlığı içinde dinlerine ait meseleleri çok rahatlıkla anlatabileceklerdi. Hem Mekkelilerle böyle bir anlaşma yaptıklarından dolayı çok rahatlıkla Arap yarımadasında çeşitli kabilelere Müslümanlığı anlatma fırsatı da bulmuş olacaklardı. Çünkü Mekkelilerden artık herhangi bir tehlike gelmesi söz konusu değildi. Ayrıca, bu esnada Allah Resûlü çeşitli meliklere, hükümdarlara mektuplar yazacak, adamlar gönderip onlarla meşgul olma imkânı bulacaktı.. ve bu arada kendi sistemini kuracak ve her şeyi sağlama bağlayacaktı.

Bu sergüzeştinin tafsilatı şöyledir: Allah Resûlü Mekke-i Mükerrerme'nin önüne kadar gitmiş, Ashabıyla Hudeybiye'de konaklamış; O, umre yapmak niyetindeyken birdenbire karşısına düşman çıkınca, bütün bunları düşünerek

bir anda o duruma göre bir karar vermişti ki, bu O'nun ne büyük bir dâvâ adamı olduğunu göstermeye yeter zannederim. Zira bu öyle bir karardı ki ilk anda pek çok kimseye ters geliyordu ve tereddüt yaşayanlar oluyordu; kendisine can-ı gönülden bağlı olan Hz. Ömer bile ilk anda bunu tam idrak edememişti. Bu arada, konuyu başka anlamayanlar da vardı. Hatta belki Hz. Ebû Bekir de ilk anda idrak edememişti. Ne var ki, onun farklı bir idrak seviyesi vardı; O, Efendimiz'e bilâ kayd u şart teslimiyet içindeydi. Hz. Ömer, Hz. Ebû Bekir'in yanına gelmiş ve 'Efendimiz, Allah'ın peygamberi değil mi?' diye sormuştu. O da 'Evet Allah'ın Peygamberidir.' diye cevap vermişti. Sorular devam etmiş: 'Pekâlâ karşımızdakiler kâfir değil mi? Allah bize zafer ve fütuhât vaat etmiyor mu?' O, bu sorulara da 'Evet' cevabını verdikten sonra eklemişti: 'Fakat ey Ömer unutma! O, Allah'ın peygamberidir; ne yapıyorsa O yaptığının farkındadır.' Evet, ilk planda bu işe Hz. Ömer'in de aklı ermemişti ama aklı erdiği andan itibaren de bu cüz'î muhalefetini her hatırlayıştâ büyük bir nedamet duymuştu. Kim bilir o, bu yolda, ne sadakalar vermiş, ne oruçlar tutmuş ve ne istiğfarlarda bulunmuştu!

Hudeybiye'de sadece Hz. Ömer değil, Ashab-ı kiramın pek çoğu maddi mücadeleden yanaydı ama Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), doğru bildiği yolda ısrar ediyordu. Ashabın bütünü, kılıçlarını kınlarından yarısına kadar çıkarmış hücum emri beklerken, O (sallallâhu aleyhi ve sellem) hep ısrar ediyordu. Çünkü Efendimiz, Allah'ın izni ve içini aydınlatmasıyla verdiği kararın kesinlikle isabetli olduğuna inanıyordu. Nitekim tarih şahittir ki, O kararında yerden göğe kadar haklıydı.

O yüksek fetanetten değişik birkaç kare daha: Uhud'da ve Huneyn'de çok şiddetli bir düşmanla karşılaşmıştı ama Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) hiç mi hiç sarsılmamıştı. Uhud'da en güzide Ashabıyla birlikte yaralanmış ancak düşmanları yeniden takip meselesi söz konusu olunca hiç duraklamamıştı: O esnada hiç kimse tek başına yürüyecek güce ve iktidara sahip değildi. Bazıları ancak birbirlerini destekleyerek yürüyebiliyordu. Neredeyse hepsi yaralı idi. Fakat Efendimiz hiç sarsılmamıştı; Bedir'e çıkıyor gibi yine düşmanı takibe koyuldu ve çok yerinde bu hareketiyle müşriklerin kuvve-i maneviyelerini kırdı. Huneyn'de de benzer şeyler vuku bulmuş ve muvakkat bir geri çekilme söz konusu olmuştu. Aslında Huneyn'deki ok yağmuruna herkes gibi O da maruzdu. Ancak O hiç fütur getirmeden atını ileriye sürüyor ve 'Ben, Allah Peygamberiyim, bunda yalan yok, Ben, Abdulmuttalib'in torunuyum.' diyordu. Hz. Ali gibi bir haydar-ı kerrar şöyle anlatır O'nun bu durumunu: 'Biz

muharebe meydanlarında sıkıştığımız zaman, O'nun himayesine sığınırđık.'

O'nun ayrı bir derin yanı da şudur: O, dünya mâmelekine sahip olduğunda da hiç tavrını değıştirmemişti. Nasıl fakir olduğü zaman fakirdi, aynı şekilde yığın yığın hazineler karşısında da hep bir fakir gibi davranmasını bilmişti. Hz. Ömer (radiyallâhu anh), bir gün Allah Resûlü'nün huzuruna girdiğinde, Efendimiz yattığı hasırın üzerinde doğrulmuştu ve bir tarafında hasır izi görünüyordu. Hz. Ömer (radiyallâhu anh), bu manzara karşısında rikkate gelmiş ve ağlamıştı. Allah Resûlü niçin ağladığını sorunca da O, 'Ya Rasulallah! Şu anda kisralar, krallar saraylarında kuş tüyünden yataklarında yatarken, Sen, sadece kuru bir hasır üstünde yatıyorsun. İşte buna ağladım.' cevabını vermişti. Bunun üzerine Allah Resûlü, Hz. Ömer'e şu karşılıkta bulunmuştu: 'İstemez misin, Ya Ömer! Dünya onların, âhiret de bizim olsun.' Başka bir rivayette ise şöyle buyurduğu nakledilmektedir: 'Dünya ile benim ne alâkam var. Ben bir yolcu gibiyim. Bir ağaç altında gölgelenen, sonra da orayı terk edip yoluna devam eden bir yolcu.' Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hayatının sonuna kadar da hep aynı şekilde yaşamıştı. Dahası vefat ederken de üzerinde sadece yamalı bir hırka vardı.

Hakiki dâvâ adamı olan Efendimiz, ne işin başında ne de muvaffak olduğü zaman tavrını hiç mi hiç değıştirmemişti. Bir Batılı, büyük insanları sıraya koyarken mealen şöyle der: 'Dünyada bir çok kimse başlangıçtaki durumlarını, muzaffer ve muvaffak olduktan sonra koruyamamışlardır. Bunun tek bir istisnası vardır; o da Hz. Muhammed'dir. O işe nasıl başlamışsa ulaştığı en son noktada da aynı seviyeyi korumuştur.' O, nasıl ilk devirlerde yumruklanırken, Mekke'den işkenceyle kovulurken insanca davranmış, şefik, refik bir habib gibi hareket etmişti, aynen öyle de Mekke'ye muzaffer bir fatih olarak girdiğinde de hiç değışmemişti.

Zira O nefsi için yaşamıyordu; hep başkaları için yaşıyordu. Başkalarına karşı vazifesi bittiği andan itibaren de artık dünyadan gitmeyi mukadder görüyordu. Yani O vazifesi bittikten sonra dünyada bulunmasının mânâsız olduğü kanaatindeydi. Öyle ki henüz Mekke döneminde, cinler de kendisine inandıktan sonra İbn Mesud'a şöyle demişti: 'Galiba bundan sonra ömrüm vefa etmez, ey Abdullah; ben herhalde öleceğim..' İbn Mesud, 'Neden ya Resûlallah?' diye sorunca da, şöyle cevap vermişti: 'Allah, insanlar ve cinler bana inanacaklar diye vaat etmişti. Görüyorsun ki, şimdilerde Mekke'de çok insan var. Şimdi cinler de inandılar. Demek ki artık benim vazifem bitti.'

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) halkasında da Allah Resûlü'yle aynı duygu ve düşünce içinde yaşayan nice insan yetişmişti ki, bunlar hep yaşatmışlar; yanmış ve ateşleri söndürmüşlerdir. Maddi-manevi füyuzat hislerinden fedakârlıkta bulunarak hep başkaları için soluklamış, başkaları için koşmuş, başkaları için var olmuşlardı...

Efendimiz'den sonra günümüze kadar da aynı hava ve atmosfer içinde ve aynı iklimde yetişmiş bir çok kâmet-i bâlâ görmek mümkündür. Zaten onlar olmasaydı, din o güzel şekliyle ve kendine has orijiniyle temsil edilemeyeceğinden dolayı şimdiye kadar çoktan -hafizenallah- enkaz hâline gelecekti. Ama bu dini gönderen, sonra da koruma işini kendi üzerine alan Allah, Hz. Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile teyit ettiği bu dini, kıyamete kadar, Muhammedî büyük zatlarla desteklemiş ve günümüze getirmiştir. Bundan sonra da bunu yine dâvâ adamı ruh ve şuuru içinde, çok büyük ve yüce kâmetler, dinin ruhuna uygun bir şekilde temsil edecek ve bizden sonraki nesillere intikal ettireceklerdir.

Buraya kadar söylenenler, büyük bir insan ve en büyük dâvâ adamının, dâvâ adamlığı vasfına dair içimizde inşirah hâsıl edecek tablolardı. Herhalde esas anlatılması gerekli olan husus şuydu:

Efendimiz ile başlayan bir dönem, çeşitli kimselerin elinde hakkıyla korundu ve günümüze kadar bütün canlılığıyla intikal etti. Eğer günümüzde de aynı ruh, aynı azim ve inançla; aynı şuur, aynı hasbilik ve diğergamlıkla bu işe sahip çıkmazsak, günümüze kadar elden ele emanet olarak intikal eden bu dâvânın - Allah muhafaza buyursun!- enkaz haline gelmesi mukadderdir. Tabii buna sebebiyet veren de bizler olmuş olacağız. Bence asıl üzerinde ısrarla durulması gerekli olan husus da işte budur: Maddi-manevi her şeyin üstünde ona olağanüstü bir ehemmiyet atfetme ve dünyevi işlerin çok çok üstünde değer verme, hatta o olmadıktan sonra yaşamanın mânâsız olduğuna inanma, dahası genç nesilleri buna inandırma, Rabbimizin bize lütfettiği her fırsatı bu istikamette yani nesillerimizin irfan hayatı adına, imana ermeleri adına değerlendirme ve bunu en büyük vazife sayma... Evet, bunun dışındaki bütün pâye, makam ve mansıplar bir hiç hükmünde olmalıdır.

Asrımızda dâvâ adamının bulunup bulunmadığı meselesi izafi bir konudur. Belli bir ölçüde dâvâ adamları vardır, ancak kâmil-i mükemmel mânâda dâvâ adamının bulunacağını iddia etmek oldukça zordur. Hususiyle asrımız, bir cemaat asrıdır. Fertler 'ferd-i ferîd' dahi olsalar, 'gavsiyyet' ve 'kutbiyyet'i dahi

temsil etseler, küfür cereyanının çıkardığı şahs-ı mânevî karşısında mukavemet edemeyeceklerinden dolayı bugün, dâvâ adamı keyfiyet ve evsafını, dâvâ adamına ait hususiyetleri, daha ziyade cemaatte aramak gerekir. Dâvâ adamı hususiyetleri içinde kendini gösteren bir cemaat varsa, ideal bir dâvâ adamına ait evsafı onlar gösteriyorlar demektir.

03.02.2006 - Belanın En Şiddetlisi

Bir sahih hadiste, 'İnsanların en çok musibete uğrayanları evvela peygamberlerdir, sonra derecelerine göre (veliler ve salihler) gelir. Kişi dinine göre bela ve imtihanlara maruz kalır. Eğer salâbet-i diniyesi varsa, belası daha da artar. Fakat dininde gevşek yaşıyorsa ona göre musibetlerle karşılaşır. Kişiyse belalar gelir gelir de artık onun üzerinde hiçbir günah kalmaz.' (Tirmizi, Zühd 57) buyuruluyor. Bu hadisi açıklayalım mı?

Bu hadisin farklı lafızlarla değişik rivayetleri söz konusu. (Bkz: Buhari, Merdâ, 3; İbn-i Mâce, 23; Dârimi, Rikâk, 67; Müsned, 1/172) Ancak bu farklı rivayetler arasında mânâ bakımından bir fark olduğu söylenemez. Hadislerde bahsedilen ilmiyle amel eden âlim ve salih ise velidir. Veliler bu yönüyle peygamberlerin vârisleridirler. Allah Resûlü (sallâllahu aleyhi vesellem)'den sonra peygamber olmayacağına/gelmeyeceğine göre, bu ümmet içinde en çok bela herhalde Hak dostlarına gelecektir. Zaten gelmiş ve geliyor da. Bu durum kıyamete kadar da böyle devam edecektir.

Bela'nın Allah dostlarıyla münasebetini anlamada bazı zorluklar yaşanabilir; hatta tam anlaşılamadığı da söylenebilir. Anlaşılamamanın önemli sebeplerinden biri, bizim zâhiren bela ve musibetleri hırpalayıcı ve ezici görmemizden kaynaklanmaktadır. Haddizatında belanın mânâsında bir yetiştirme ve olgunlaştırma da vardır. Bela ve musibetler bahar fırtınaları gibidirler; bunlar insanda bir kısım istidatları inkişaf ettirirler. Hatta bir insan belalarla pişmemişse, kendisinde her zaman bir kısım hamliklar görülebilir. Bu da onun Rabbiyle münasebetlerinde zayıf olmasını netice verir. Binaenaleyh çok büyük bir davanın hamelesi (taşıyıcıları) çok kritik bir anda bozgunculuk yapıp bırakmasınlar diye musibetlerle olgunlaştırılmaları adına Allah onların başlarına dolu gibi bela yağdırabilir. Sanki başlangıçta bir kısım zayıf ve mukavemetsiz kimseler önemli bir hizmetin altına girmesinler diye Allah ilkleri çok sıkı imtihana tabi tutabilir. Yarın çok ciddi bir mücadele olduğunda veya çoluk çocuğun hayatı tehlikeye düştüğünde, işi bırakıp dönecek kimseler, daha baştan işin içine girmesinler diye Cenâb-ı Hak elli defa onları kalbura kor ve elli defa eler. Böylece hası-hamı birbirinden ayırır.

Tarih boyunca bu böyle olmuştur. Bir yere bir peygamber gittiği zaman Cenâb-ı Hak oraya çok ciddi belalar göndermiş ve daha işin başında liyakatsiz,

ham ruhlar ve olgunlaşmamış kimselerin onun blokajına yerleşmelerine meydan vermemiştir.

Saadet asrı açısından bakacak olursak, Mekke'de çile ve ızdırap çekilmiş, daha sonra Medine'ye gidilmiş; ancak orada da bir humma hastalığı bu insanları kısıvrak yakalamış ve hırpalamıştır. Hz. Ebû Bekir, Hz. Bilal rahatsız olduğu gibi belli ölçüde Efendimiz de bundan rahatsız olmuşlardır. Ancak onlar Medine'ye küsüp ayrılmamış; sebat edip kalmışlardır. Bu sayede, ileride İslâm adına omuzlayacakları ağır davaya tahammül edebilecek insanlar da belli olmuştur.

Mü'minin Musibetler Karşısındaki Durumu

Musibetlerin hikmetleri, Kur'ân'da pek çok yerde anlatılır. Konuyla alakalı bir âyette şöyle buyrulur: 'Allah, sizin içinizden cihad edenlerle sabır gösterenleri ayırt edip meydana çıkarmadan, kolayca Cennet'e girivereceğinizi mi zannettiniz?' (Âl-i İmran, 3/142) Bir başka yerde 'Yoksa siz, daha önce geçmiş ümmetlerin başlarına gelen durumlara mâruz kalmadan Cennet'e gireceğinizi mi sandınız?.. evet onlar öyle ezici mihnetlere, zorluklara dûçar oldular ve öyle şiddetle sarsıldılar ki, Peygamber ve yanındakiler: 'Allah'ın vaad ettiği yardım ne zaman yetişecek?' diyecek duruma geldiler. İyi bilin ki Allah'ın yardımı yakındır.' (Bakara, 2/214) ifadeleriyle bu durum dile getirilirken, bir diğer yerde de 'Biz mutlaka sizi biraz korku ile, biraz açlık ile, yahut mala, cana veya ürünlere gelecek noksanlıkla deneriz. Sen sabredenleri müjdele!' (Bakara, 2/155) buyrulur.

Rivayet çok mevsuk olmamakla beraber bu son âyetteki durumu anlatan Hz. Eyyub (aleyhisselam)'ın başına gelenler çok dikkat çekicidir. Onun bütün malı harap olup gitmiş, çocukları vefat etmiş, her şeyi heba olmuş; işte bu esnada şeytan 'Fırsat bu fırsattır.' deyip ona yaklaşmış ve kulağına olup bitenleri fısıldayıvermişti. Ancak o sabır kahramanı, 'Baştan veren sonra da geri alan Allah'a şükürler olsun.' demiş ve musibetin mü'min hayatındaki önemini işaretlemişti. Onun başka musibetler karşısında da yaklaşımı aynı olmuştu.

Belki kimileri belaları görünce korkup durdukları yerden ayrılacak ve arkadaşlarını yalnız bırakacaklar, kimileri serveti heba olduğundan dolayı, kimileri daha küçük endişelerle yer değiştirecek, kimileri de hırslarla, kaprislerle olmaları gerekli yerden ayrılacaklardır. Evet, Allah, işte böyle imtihan edecek ki, temelinde hasların bulunması gerekli olan bir davada hamlar elenip gitsin. Zira böyleleri her zaman kritik bir noktada bozgunculuk

çıkabilirler. Bu açıdan büyük davaları temsil eden yüce kâmetler hep ızdıraplara maruz kalmış; Allah, onları elli defa potaya koymuş, elli defa kalıptan kalıba sokmuştur. Ve neticede öyle bir noktaya gelmiştir ki, artık onlar erimenin ve yanmanın had safhasına ulaşmış, ateşler, korlar gibi olmuşlardır; böyle bir kıvama erince de en ateşin, bela ve musibetlerin onlara yapacağı bir şey kalmamıştır.

Meselenin bir başka yönü ise, bu türlü bela ve musibetlerin kazandırdıklarıdır. Bu büyük zatlar, belki dünyada bazı belalar çekiyorlar, ama bunun yanında sürekli dereceleri yükseliyor ve Allah'a kurbiyet kazanıyorlar. Bu sebeptendir ki, dinde bela ve musibetler menfi ibadet olarak değerlendirilmiştir. Öyle ki, bunlar, insana ibadet ü taatin kazandırdıklarından çok farklı şeyler kazandırmaktadırlar. İbadet, müsbet kısmı itibarıyla insanların gözüne takılabilir ve onları görüp beğenebilirler. Bu durumda da insan, niyetini tam ayarlayamayabilir. Dolayısıyla kıldığımız namazın içine riya girebilir. Diğer ibadetlerde de çok defa aynı duygular yaşanabilir. Ancak insanın bedenî ve mâlî ızdırapları gibi pek bilinmeyen ve hükmen ibadet olan bu 'menfi ibadet' kısmında riya söz konusu olamaz. Ayrıca bazı günahlar vardır ki, onlara ancak aile efradının rızkını temin etme yolunda insanın çektiği sıkıntılar keffaret olur. Bir hadis-i şeriflerinde Efendimiz ibadetlere karışan gösteriş ve riya duygusunu ele alır ve şöyle buyurur: 'Kıyamet günü ilk hesaba çağrılacak üç grup insan vardır: Kur'ân'ı ezberleyen, cihad ederken şehid edilen ve Allah'ın kendisine bol mal verdiği zengin. Allah cihad için savaşa çıkanı hesaba çeker ve ona: 'Niçin cihad ettin?' diye sorar. 'Senin rızan için.' cevabını verince de 'Yalan söyledin.' buyurur Allah. Zira o, bunu kendisine 'Cesaretli, şecî insan desinler' diye yapmıştır. Ve karşılığını da dünyada almıştır.

Binaenaleyh Cenâb-ı Hak, yüce bir dava uğrunda, mücadele ve mücahede edecek kimselerin, öncelikle safileşmesi, durulması ve verdiği musibetlerle günahlarının gitmesi için onları imtihan ediyor, belaya maruz bırakıyor, mürâileri ve riyâkarları, bu saf ve duru topluluktan ayırmak için onları tekrar ber tekrar eliyor; eliyor çünkü insanın namazına, cihadına ve orucuna dahası her şeyine riya girebilir, ancak bela ve musibete riya girmez.

Evet, dinde, insanın başına gelen musibetler menfi ibadet şeklinde yorumlanmıştır. Dolayısıyla bunlara riya girmez. Bunlar, insanın ibadet yaptığıнын farkına varmadan ona sevap kazandıran türden şeylerdir. İnsanın ayağına batan bir diken bile onun günahlarının dökülmesine vesile oluyorsa -ki, Efendimiz hadislerinde bunun böyle olduğunu söylüyor- ciddi sıkıntılara maruz

kalması da onu bütün bütün temizler, paklar; paklar da bunun içine hiç riya girmez.

Allah (celle celâluhu), içinde riyanın ve gösterişin bulunmadığı menfi ibadet dediğimiz hususlarla kendi salih kullarını serfiraz kılıyor. Bunlarla enbiya-i izamı, evliya-ı izamı ve ulema-i kiramı safileştiriyor, kurb-i huzuruna almaya layık hale getiriyor. İşte bu, Cenâb-ı Hakk'ın değişmeyen kanunudur; dün böyle olduğu gibi, bugün ve yarın da böyle olacaktır.

Dünyevî Musibetin Uhrevî Karşılığı

Bundan başka, her bela ve musibetin ahiret hesabına kazandırdığı öyle şeyler vardır ki, bunlar ancak oraya gidildiği zaman anlaşılacaktır. Hz. Câbir'in babası Abdullah ibn Amr, Uhud'da şehit olmuştu. İbn Abbas'ın rivayet ettiği bir hadiste Efendimiz, o ve onunla beraber şehit olanların durumunu anlattı ve: 'Uhud'da şehit olan kardeşleriniz var ya! Allah, onların ruhlarını yeşil kuşların içine koydu. Bunlar Cennet'in nehirlerine giden, Cennet meyvelerinden yiyen ve Arş'ın gölgesine asılmış altından kandillere girip istirahat eden kuşlardır. Şehitler böylece güzel güzel yiyip içip dinlenince şöyle dediler: Kardeşlerimize bizden kim haber götürecek ve bildirecek ki bizler şu anda Cennet'te diriyiz ve Rabbimiz bize bol bol rızık veriyor. Bu haber gitmeli ki onlar Cennet'e karşı isteksiz olmasınlar ve harplerde korkak davranmasınlar!'

Allah Teâlâ onlara cevaben, 'Sizin haberinizi ben duyuracağım' buyurdu. Bu durumu anlatan şu âyet nâzil oldu: 'Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü zannetme! Bilakis onlar hayatta olup, Rabbileri nezdinde yaşarlar ve rızıklanırlar. Allah'ın lütfundan ihsan ettiği nimetlere kavuşmaktan dolayı sevinç içindedirler. Arkalarından henüz kendilerine kavuşmayan müstakbel şehitlere, 'kendilerine hiçbir korku olmayacağına ve üzüntü hissetmeyeceklerine' dair de müjde vermek isterler.' (Âl-i İmrân, 3/169-170)

Şehitler, kılıçlar altında parçalanmaktan öyle bir zevk ve lezzet duyuyorlardı ki, onu ancak oraya gidince anlıyorlardı. Aradan seneler geçtikten sonra Abdullah bin Amr'ın kabrini açtıklarında, oğlu Hz. Câbir babası için, 'Hiçbir halini yadırgamadım; toprakta dipdiriymiş ve sanki o an ölmüş gibiydi.' der.

Biz dünyada bir kısım eza ve cefa gören kimselerin haline üzülmürüz. Mesela, 'Seyyidina Hz. Hamza'yı Uhud'da parça parça ettiler.' deriz. Şayet o, sinesine saplanan mızrak sayesinde kanatlanmış göklerde uçar hale gelmişse, bu durumda haline acınacak biri varsa, o da biziz demektir. Cenâb-ı Hak ona çok

büyük lütuflarda bulundu. Adeta o, sinesine saplanan o mızrakla, dünyadan Cennet'e gidiyor ve Cennet'in zevklerini iliklerine kadar duyuyordu. Ama biz yine de onun şehadetine üzülrüz. İhtimal şimdi o, çok azizdir ve belki de bizim halimize acıyordur.

Ayrıca bu musibetlerin öyle uhrevî bir haz ve lezzeti var ki, hiçbir şeyle mukayese edilemez. Bunu ifade için Efendimiz (sallâllahu aleyhi vesellem) buyuruyor ki, ashab-ı musibet ahirete gittikleri zaman daha fazla musibete uğramış olmalarını arzu sadedinde, dünyada etlerinin makaslarla doğranmasını arzu edecek ve 'Keşke parça parça doğransaydık da öyle gelseydik.' diyeceklerdir. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, musibetlere maruz kalma, insanın uhrevi yapısının, uhrevi haz ve lezzetlerinin kâmil ü mükemmel olması için adeta bir yol.. ve Allah böyle bir lütfu enbiya, evliya ve o çizgide yol alanlara lütfediyor.

10.02.2006 - Fedakârlıkta Mantığın Ölçüsü

Fedakârlıkta mantığın ölçüsü ne olmalıdır?

Bizce fedakârlık, insanın nefsi, malı, onuru hatta izzeti adına bir kısım şeylerden vazgeçmesi, onları daha ulvî ve yüce hakikatlere feda etmesi demektir ki, bu konuda feda edene fedakâr, o ameliyeyi yapmaya da fedakârlık denir. Mesela, yüce dinimizin i'lâsı için, daha doğrusu ufkumuzda parlaması ve şehbâl açması adına fert ve toplum olarak onu i'lâyâ koşma; icabında bu mevzuda yurtlar yapma, okullar açma, malımızla canımızla bu işe destek olma birer fedakârlıktır. Tabii ki, bütün bu fedakârlıklar, ulvî bir davayı bayraklaştırmak, yüce İslâm hakikatının ufkumuzda şehbâl açmasını temin etmek için yapılıyorsa...

Meselenin aslına bakıldığında fedakârlıkla mantık arasında bir tenakuzun olmadığı görülecektir. Mantık, fedakârlığı teyit etmektedir. Hatta denebilir ki, insan mantığı sayesinde daha da fedakâr olmaktadır. Ama konuyu sığ ve sathî bir düşünce ile mütalaa edenler için, fedakârlıkla mantık arasında bir zıddiyetin var olduğu söylenebilir. Mesela; eğitim seferberliği adına pek çok kardeşimiz şu anda hemen elde edemedikleri ve sonucunu şimdi göremedikleri bir şey uğrunda büyük fedakârlıklar yapıyorlar. Sıhhatlerini ve hayatlarını adeta bu yolda tüketiyorlar. Bu yolda çalışan, koşan ve terleyen arkadaşlara Allah da bire bedel milyonlar lütfediyor. Onlar da mazhar oldukları bu lütufları eğitim yolunda kullanıyorlar. Bazılarınca böyle bir mesele, aklın zâhirî nazarında ve derinlemesine düşünemeyenlerin gözünde mantığa zıt gibi görünebilir. Didinmek, çalışmak, -tabii onların nazarında- mevhum bir hakikate muhakkak bin hakikati feda etmek, mantıkla fedakârlığın -yeni ifadesiyle- çelişmesi olarak gözükebilir. Fakat aslında, mantıkla fedakârlık arasında böyle bir tenakuz söz konusu değildir.

Evet, eğer insan gönlüyle aydınlığa kavuşmuş, kâinatın işleyişi içindeki hakikatleri ve bu mutlak akışın ahirete doğru gittiğini görmüş, daha burada iken vicdanında Cenâb-ı Hakk'ın cemalini müşahade etmeye başlamış, dünyanın mes'udane binlerce senesinin, Cennet hayatının bir dakikasına denk gelmeyeceğini vicdanında duymuş, dahası Cennet hayatının da milyonlarca senesinin Cenâb-ı Hakk'ın cemalini bir kere görmeye eşit olamayacağını yine vicdanında hissetmiş birinin nazarında dünya ve içindekilere ait her şey, sinek kanadı kıymetindedir ve işte bu şuurla öteleri gören bir insanın fedakârlık

yapması, kesinlikle mantıkla çelişmez; bilakis onun mantığı bu fedakârlığı sürekli teyid eder.

Derin buudlu mantığı sathî bir muhakeme ile tenkit

Şimdi Amerikalılar ve Ruslar feza yolculukları yapıyorlar. Orada bir kısım nazariyelere dayanarak bizim görme ve duyma buudlarımızın dışında bir kısım kentlerin olabileceğini düşünüyorlar. Bu insanlar, şayet bu mantıkla, bizim düşünce çizgimizin ve yaşama buudlarımızın dışında, insanlığın saadet ve mutluluğunu oralarda bulsalar, insanlığı oraya taşıma planlarına çok para harcasalar ve bazıları da bunu bugün hiç anlamasa, bu onların mantıklarına ters gelmiş olur. Hatta yeryüzünde kavga çıkarır ve derler ki: 'Efendim! Afrika'daki falan kimseler açlıktan ölüyor, sizler ise bir macera uğruna Kolombiyalarla fezaya gidip geliyor ve bu işe şu kadar para harcıyorsunuz.' İşte bu yaklaşım çok sathî bir mantığın ürünüdür ve onlar bir gün bizim dünyamızın dışında mutlu bir âlem bulup insanlığımızı oraya taşıma imkânına sahip olurlar ve insanlık da gidip orada -Allah'ın inayetiyle- uzun seneler yaşama fırsatını elde edip, bu şekilde kirlenmiş ve düzensiz hale gelmiş şu yeryüzünden kurtulmaya vesile olurlarsa işte o zaman insanlık adına güzel olan bu hizmetin mantıkla çelişir bir tarafının olmadığı anlaşılacaktır. İhtimal bizim mantık çizgimizin üstünde çok derin ve buudlu olan bu mantığa göre, bu uğurda yapılacak her fedakârlık mantıkla bir aradadır. Dolayısıyla mantığa zıt değildir.

İşte mü'min de cennet, saadet-i uhreviye, Efendimiz (aleyhissalatü vesselam)'i görme ve Cenâb-ı Hakk'ın cemalini müşahede etme uğrunda ne kadar fedakârlık yaparsa yapsın, onun yaptığı bu fedakârlıklar katiyen akıl ve mantığa zıt değildir. Bu mevzuda fedakârlık yapanları tenkit edenlerin çoğu sathî bir muhakeme ile onları tenkit etmektedirler. Aslında böyle bir tenkit de her iki grubun yaşadığı dünyanın farklılığından doğmaktadır. Bu farklılığa Hasan Basrî Hazretleri şu şekilde temas eder: 'Siz Ashabı görseydiniz onlara 'deli' derdiniz. Onlar da sizi görseydi 'Bunlar Müslüman mı?' diye tereddüt yaşarlardı.'

Günümüzde de bu mevzuda hizmet edenlere belki bazıları deli sıfatını yakıştıracak ve, 'Bu adamlar maddi bir çıkarları olmadan ne diye böyle uğraşıp duruyorlar?' diyeceklerdir. Zira onların kendi düşünce dünyalarına göre bir insan, herhangi bir menfaat elde etmeden herhangi bir yere bir adım bile atmaz. Onların mantığı, yaşlı-başlı, hasta insanların bir inşaatın başında durup amele gibi çalışmasını, başka birinin de yüzünün suyunu dökerek başkalarından para

istemmesini, bir diğèrinin bu konuda kafa sancısı çekmesini kavrayamaz. Zira onların akılları, bu fedakârlıkların Allah'ı hoşnut etme uğrunda olabileceğini düşünemez. Bunu kavrayamadıklarından dolayı da, onların bu şekildeki farklı mütalaa ve mülahazaları hep devam edip duracaktır.

Ama bize göre bu mesele gayet normaldir ve bizim düşünce dünyamızda en akıllı insan, hak yolunda her şeyini vermeye âmâde olan insandır. Şayet hepsini birden feda etmiyorsa, onun, 'Bu malımın biraz mayası kalsın, daima bunu çoğaltayım da sürekli vereyim ve bir kere verip kenara çekilme yerine her zaman veren ve yardım eden bir insan olayım.' gibi mukaddes bir düşüncesi vardır.

Evet, esas itibariyle fedakârlık ile mantık arasında herhangi bir zıtlık yoktur. Hatta şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, mantık, fedakârlığı teyit eder. Bu espriyi kavrayan biri, mantığını kullanarak fedakârlık ufkunda çok daha derinliklere ulaşabilir.

17.02.2006 - Minnet Sana, Şükran Sana Ey Allah'ın Resûlü!

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) âlemlere rahmet olarak gönderilmesi ne demektir? Bunu nasıl anlamalıyız?

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) âlemlere rahmet olduğu Kur'an-ı Kerim'in değişik ayetlerinde ifade edilmektedir.

Enbiya Sûresi'ndeki "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn - Biz seni bütün âlemlere sırf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik." (Enbiya, 21/107) ayet-i kerimesi bu hakikati açıkça seslendirir. Bu ayet, ümmet-i Muhammed arasında da Allah Resûlü'ne karşı saygının ifadesi olarak çok yaygınlaşmış ve dualardan evvel okunur olmuştur.

Evet, Efendimiz, âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Kur'an'da ağırlığı ile yerini alan bu husustan önceki iki ayette, salih kulların yeryüzüne vâris oldukları/olacakları anlatılmaktadır. (Bkz. Enbiya, 21/105-106) Kur'an'da bu hakikati de ifade eden değişik ayetler vardır. Yeryüzünün idaresi durmadan el değiştirecek ve neticede her şey, imanı tam, ameli sağlam salih kulların eline geçecektir. Kur'an, tarihî devr-i daimleri anlatırken, "Ve tilke'l-eyyâmu nüdâviluhâ beyne'n-nâs - Biz zafer ve muvaffakiyet günlerini insanlar arasında döndürür dururuz." (Âl-i İmran, 3/140) buyurmaktadır. Bugün bazılarını bayram ve seyrân, yarın da başkalarına.. bugün bazıları mâmureler içinde mutlu ve müreffeh, yarın da başkaları.. bu, hep böyle değişip durmuştur, değişip duracaktır. Fakat yeryüzünde, hem gökler ötesinin hoşnutluğu içinde hem de ukbayı netice verecek bir temsil er geç salih kulların eliyle gerçekleşecektir. (Buraya hemen bir nokta koyup, Cenab-ı Hakk'a, bizi o salih zümreye ilhak buyurması niyazımızı iletelim.) Cennete girecek onlar olduğu gibi, yeryüzünde insanlığın makûs talihini değiştirecek de -biiznillah- yine onlar olacaktır. Hususiyle ahirzamanda, Efendimiz'den sonra gelecek olan karakter insanların pişdârı ve rehberi olması itibarıyla hemen bu iki ayetin peşinden "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn" gelmektedir ki, çok manidardır. Biz, ilk salih zümrenin Efendimiz devrinde kendilerini ifade ettiklerini görüyoruz. Ümit ediyoruz ki, -inşallah- son bir kere daha ümmet-i Muhammed yeryüzünde kendini ifade eder ve "Ve mâ erselnâke" hakikati bütün dünyaca duyulur ve saygıyla karşılanır.

Bu nükteli istidraddan sonra Efendimiz'in, mertebe mertebe, kademe kademe, derece derece âlemlere rahmet oluşuna geçebiliriz: Mesela, bizler için Allah Resûlü bir rahmettir. Âlemin bir parçası olan bütün insanlık dünyası ve hususiyle de bizim için bir rahmet olması itibarıyla, O'nun sayesinde bütün kara delikler, ak delikler haline gelmiştir. Bütün karanlıklar aydınlığa inkılab etmiştir. Dünya bir matemhane-i umumiye iken, O'nun sayesinde bayramlara, şenliklere ve şehrayinlere dönüşmüştür. O'nun sayesinde insanlık sahipsiz ve yetim olmaktan kurtulmuş.. ve yine O'nun sayesinde ki insanlık, yokluk çukuruna yuvarlanmaktan kurtulmuştur. Ölüm, ahirete ve cennet saraylarına giden bir koridor haline gelmiş ve aydınlanmış; bu itibarla imanın kuvveti nisbetinde herkes, değil ölümden korkmak ve kabirden geriye durmak, ahireti iştiyakla arzular hale gelmiştir. Çünkü ahiret O'nun yanında bütün dostların da içtima ettiği bir yerdir. Yine O'nun neşrettiği nur sayesinde ihtiyarlık, başarılı bir hayatın finali haline gelmiş; hastalıklar, musibetler, insanı manevi kirlerden arındıran birer kurna haline gelmiş; hiç olmazsa öyle algılanmaya başlanmış ve kâinat câmidât- meyyite (ruhsuz ller) olmaktan çıkmıştır.. evet O ziya, rahmet ve mit insanının neşrettiği hakikat ve nur sayesinde dağlar, taşlar adeta bize birer enis (dost) haline gelmiş ve O'nun mesajının ulaştığı yerlerde küfür ve nifakla kararmış ve zift gibi görünen bütün eşya birdenbire aydınlanıvermiştir. Evet, adeta her şeyin mahiyeti değişmiş, başaşağı gidenler, ayaklarının üzerinde yürür hale gelmiş; dağlar birer canavar görünümünde olmaktan çıkmış, Allah'ın musahhar birer mahluku vahşi hayvanlar ise emrimize âmâde birer mnis ve muvazzaf memur haline gelmişlerdir.

O, Bütün Canlılar İçin Bir Rahmettir

Daha önemlisi de bizler O'nun sayesinde kfrn ve dalaletin korkunç girdabından kurtulup imanı elde etmişizdir. Bununla birlikte Bediüzzaman'ın yaklaşımıyla O'nun neşretmiş olduğu nur sayesinde insan-ı kâmil olma yoluna girmişizdir. O'na yönelen ve gereken cehd u gayreti gösteren herkes, kâmil bir insan olabilir. İşte bu yönüyle Efendimiz, bizim için mahz-ı rahmettir. Aslında Hz. Muhammed (aleyhissalâtu vesselam), o ulvî mahiyetiyle adeta Cenab-ı Hakk'ın rahmetinin tecessüm etmiş şeklidir. İstidad ve kabiliyetlerini yerinde kullananlar, kullanıp o pak mevride uğrayanlar, o sayede hem dünyalarını hem de ukbalarını mamur etmiş, küfür ve dalaletin verdiği susuzluklarını giderip imansızlığın o korkunç girdabından kurtulabilmişlerdir. Bunların hepsi, Efendimiz'in bizim aramızda rahmet halinde temessül etmesi sayesinde olmuştur.

O, aynı zamanda hayvanlar âlemi için de bir rahmettir. Hayvanlar o sayede mana ve muhtevalarıyla anlaşılır olmuşlardır. Allah (celle celaluhu), O'nun tercümanlığıyla yerde, gökte ne varsa hepsini insanın emrine musahhar kıldığını bildirmiş ve ona her şeyden istifade etme yolunu göstermiştir. Bugün bizzat her fert bundan istifade etmese de, nev'en insanlık kendi istifade ve istihdamına arz edilen bu nimetlerin bütününden bir gün istifade edecektir. Evet, bir gün gidip yıldızlar alemine ulaşacak ve ondan da istifade etmesini bilecektir. Belki gün gelecek, fezanın çeşitli kesimlerinde kentler kurulacak ve insanlık, arzlı olduğu gibi fezalî da olabilecektir. Zaten şu anda Allah'ın o dünyalardan istifade eden bir hayli mahlukatı var. O varlıkların istifade keyfiyetleri bizim için bilinmese de onların istifadelerine arz edilen kocaman kâinatlardan bir gün gelecek insanoğlu daha geniş çapta yararlanabilecektir.

Buradan hareketle bizler, Allah Resûlü'nün neşrettiği nur sayesinde, hiçbir canlının abes olmadığını ve Allah'ın abes yaratmadığını anlıyor, Allah'ın bu iç içe meşherleri karşısında iki büklüm oluyor ve "Sen ne büyüksün!" diyoruz; diyor, uzak-yakın çevremizde görüp hissettiğimiz her şeye karşı derin bir hayranlık duyuyoruz. O'nun neşrettiği nur sayesinde ki, büyük-küçük, canlı-cansız her şeyin çehresindeki hikmetleri müşahade ediyor ve "Sübhâne men tehayyera'l-ukûl" sözleriyle nefesleniyoruz. Ve yine O'nun neşrettiği nur sayesinde ki, sağa sola atılmış değersiz emtia gibi olan şeylerin birer antika sanat eseri olduğunu anlıyor ve takdirle alıp yüzümüze gözümüze sürüyoruz. İnsanoğlunun kendisi de öyle kıymetli bir sanat abidesidir ve ancak O'nun neşrettiği ziya sayesinde hakiki mahiyeti okunup anlaşılabilmiştir.

Evet, Allah Resûlü, her şey için bir rahmet tecellisi olmuştur. Bu sırlı nükteden ötürüdür ki, Efendimiz'in, değişik yaratıklarla alakalı zuhur eden mucizeleri, bir bakıma Allah Resûlü'nün kendilerine ait manayı ifade etmesine karşılık bir teşekkür, bir mukabele ve farklı bir dille O'nun konumunu ifadedir. Mesela, Allah Resûlü, bütün insanlığa "Efelâ yenzurûne ile'l-ibili keyfe hulikat - Onlar, bakmazlar mı, deve nasıl yaratıldı?" (Gâşiye, 88/17) ayetiyle devenin manasını anlatmıştır. O develerden bir deve de nev'i adına O'na minnet ve saygılarını ifade etme manasına gelip O'nun ayaklarına yüzünü sürmüştür. Bu şekilde o hayvan, hal diliyle orada Efendimiz'in bir mucizesini temsil etmiştir. Sanki deve bu haliyle şunu anlatmaktadır: "Ya Muhammed! Senin sayende benim de manam anlaşıldı. Seni tahiyye etmek ve Senin karşısında iki büklüm olmak bana bir vecibedir."

Aişe validemiz, evindeki Dâcin denilen bir kuşu anlatırken şöyle demektedir:

Efendimiz, evde bulundukları zaman kuş sükûnetle durur ve Allah Resûlü'nü dinler gibi bir temkin içinde bulunurdu. O, evden ayrılınca, kuş da debelenir durur ve adeta huysuzlaşırdı. Yine Allah Resûlü'nün Advâ ismindeki devesi, Efendimiz'in vefatından sonra bir şey yememiş-içmemiş ve birkaç gün sonra da ölmüştür.

Hâsılı, O'nun neşrettiği nur sayesinde, hayvanların da ne ifade ettiği aydınlığa kavuşmuş, adeta hayvan, hayvan olmaktan kurtulmuş, İlahî sanat olma seviyesine yükselerek farklı bir kıymet almıştır.

O, Cansız Varlıklar ve Melekler İçin de Bir Rahmettir

Taşlar ve ağaçlar gibi câmid varlıklar için de Allah Resûlü bir rahmettir. O, eline bir avuç kum alınca onlar, "Minnet Sana, şükran Sana" manasına, O'nun elinde Allah'ı (celle celaluhu) tesbih u takdis etmişlerdir. Ağaç, O'nun mana ve muhtevasını aydınlığa kavuşturduğundan ötürü, bir bedevinin imanına vesile olma sadedinde, vadinin öbür tarafından yeri yara yara yürür gibi Efendimiz'in davetine icabet edip gelmiş ve lisan-ı halle sanki şunları söylemiştir: "Ya Resûlallah! Cemâdât âlemi içinde anlaşılmaz bir şeydik. Senin neşrettiğin nur sayesinde, alınlarımızda Allah'ın sikkesini taşıyan çok kıymetli varlıklar haline geldik."

Melekler âlemi için de Efendimiz bir rahmettir. Çünkü melekler de Allah'ın yarattığı âlemlerden bir âlemdir. Hatta Cebrail Aleyhisselam gibi mukarreb bir meleğin de o umumi rahmetten istifade ettiği söylenebilir. Zira Cibril, Efendimiz'e şöyle der: "Ben âkıbetimden emin değildim. Kur'an, Sana nâzil oldu. Onu ben getirdim. Tekvir Sûresi'nde, "Mütâîn semme emîn - Göklerde ona itaat edilir, vahiyler ona emanet edilir." (Tekvir, 81/21) denildi. Yani, Kur'an'ı öyle bir melek getiriyor ki, o melek güçlü ve kuvvetlidir. O kadar güçlü ve kuvvetlidir ki, hiçbir mevânî ve arıza ona emanet vahyin sıhhatine dokunamaz. Aynı zamanda o, Allah'ın emirlerine itaat ve imtisal içindedir. Sonra da emindir. Âkıbetinden endişe edilecek bir hali yoktur. İşte ya Muhammed! Getirdiğin Kur'an sayesinde, durumum aydınlığa kavuştu. Ben de o rahmetten istifade ettim." Gerçi, Cebrail, mehabet-i İlahî ve mehafet-i İlahî karşısında yine tir tir titriyor ve inim inim inliyordu; ama artık âkıbetinden endişe etmiyordu. Bu şekilde değişik bir buutta meleklerle de Allah Resûlü rahmet olmuştu.

O, öyle geniş bir rahmettir ki, ahirette de "Rahmeten lilâlemîn" olduğunun ifadesi mücrimlere şefaate edecek ve şefaatinin ayrı bir tecellisi olarak O'nun yolunu takip eden ulemâ ve sulehâ da şefaate edecektir.. ve tabii, o gün en büyük

şefaât En Büyük'ten sadır olacaktır; O Yüceler Yücesi de şefaât edecek ve milyonlarca kişiyi elim bir azaptan kurtarıp saadete ulaştıracaktır.

Tefsirciler, Allah Resûlü'nün mahşerde herkese rahmet olacağını ifade etmektedirler. Kafirler, O'nun âlemlere rahmet olması sayesinde mahşerin dehşeti, şiddeti, hiddeti ve öldürücü havasından kurtulacak, hesapları tezden görülecek ve herkes gideceği yere gidecektir. Yukarıda da ifade edildiği gibi Efendimiz, ahirette müminlere şefaât edecektir. Bu müjdeyi Allah Resûlü bize, "Her peygamberin bir duası vardır. Ben ise -inşaallah- duamı kıyamet gününde ümmetime şefâat etmek için saklıyorum." ifadeleriyle vermektedir.

Efendimiz, ümmetine cennette ve Cenab-ı Hakk'ın cemalini müşahede etmede de rehberlik ve pişdarlık yapacaktır. O, "Müminler, cennette cuma günü Cenab-ı Hakk'ı göreceklerdir." buyurmaktadır. Biz, bu işin âdâb ve erkanını bilemeyiz. Bu mevzuda da yine huzurun âdâb ve erkanını bilen Zât bize yol gösterecektir. Orada Livaü'l-hamd bayrağı altında, çok hamd eden, Allah'ın nimetlerini ruhunda ve vicdanında duyan ve o nimetler karşısında iki büklüm olan, bir adı da Ümmet-i Muhammed ve Hammâdûn olan ümmet-i merhume toplanacaktır. Allah Resûlü, Livâü'l-hamd bayrağı altında ümmetini arkasına alacak, yer yer Havz-ı Kevserine götürecektir, yer yer Cenab-ı Hakk'ın cemalini - ki, cennet hayatının binlerce senesi bir saat rû'yet-i cemaline mukabil gelmeyen, anlaşılmaz ve idrak edilmez bir derin zevk ve lezzettir- O'nun sayesinde ve O'nun rehberliğinde ümmet-i Muhammed o âb-ı kevseri dahi nûş edecektir. Aynı zamanda müminler, O'nunla ebedî ve daima yenilenen bir güzelliğe, ebedî ve daima yenilenen bir lezzet ve zevk alma istidadına ulaşacaklardır.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Mümin, "Vemâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn" derken, Cenab-ı Hakk'ın âlemlere rahmet olarak gönderdiği O Zât'ın kâmet-i bâlâsını, yaptığı ve yapacağı bütün bu şeylerle görmeye çalışmalıdır. Hatta bir mümin sadece kendi şuur ve idrakiyle, kendisine gelen şeyleri değil, zerreden kürreye kadar her şeyin, O'nun neşrettiği nur sayesinde aydınlığa kavuşmasını ve onların hal diliyle O'na minnet ve şükranda bulunmasını ve onlara müekkel olan meleklerin, zerreler, küreler, sistemler ve canlılarda hücreler namına, manaları anlaşıldığından ve aydınlığa kavuştuğundan, meleklerin onlara ait hal diliyle yapılan bu tesbih, takdis ve tahmidi Cenab-ı Hakk'a takdim ettiklerini şuuren düşünmelidir. Böylece mümin, Efendimiz'in nasıl büyük bir hamde vesile olduğunu anlamalı ve şöyle demelidir: "El-hak Sen Ahmed-i Mahmud-u Muhammed'sin Efendim. Hak'tan bize Sultan-ı müebbedsin. Hammâ-dun Senin ümmetin; Livaü'l-hamdin ve Kevser'in sahibi de

Sensin." İşte bir mümin, namazda her Tahiyat okuyuşunda ve her "Muhammedun Rasûlüllah" deyişinde, iliklerine kadar bu manayı duymalı ve saygıyla eğilmelidir.

Sakın, Efedimiz'in kâmet-i bâlâsına uygun anlatmayı, benim şu bulanık sözlerime münhasır görüp de, siz de O'nu bulanık ve karanlık görmeyin. Siz kendi vicdanınızın ve kalbinizin derinliğinde -o kalb ki kenzen Hak orada bilinir ve o biliniş de hiçbir idrak ifade edemez- o çok buudlu aynada Allah Resûlü'nün kâmetini görmeye çalışın ve "Minnet Sana, şükran Sana ey Allah'ın Resûlü!" deyip biatınızı yenileyin.

24.02.2006 - Her Devrin Bir Vazifesi Vardır

Ulû'l-emre itaat, anaya babaya itaatten önce mi gelir?

Müslümanlıkta çeşitli meseleler, belli devirlere göre ağırlık kazanır. Ancak daima ağır olan ve ağırlığını her dönemde hissettiren bir mesele vardır ki, o da iman ve İslam hakikatleridir. Derecesine göre bu rükünlerden hangisi en büyük ve en hayâtî ise o en büyüktür ve her dem ağırlığını koruyan bir meseledir. 'Lâilâhe illallah Muhammedün Resûlullah' hakikati her zaman ağırlığı en fazla olan bir meseledir. Bu meselenin halledilmediği ve gönüllere mâl edilmediği bir dünyada namaz, oruç, hac, zekat, iktisâdî ve içtimâî yapı gibi diğer meseleleri halletmek mümkün değildir.

İslâm'da, yapmakla mükellef olduğumuz şeylerin yanında, bir de yapılması gerekli olan bu şeylerin yerine getirilmesi adına 'müeyyidât' unvanıyla bir müessese vardır. Manevi cihad ve emr-i bi'l-maruf nehy-i ani'l-münker gibi vazifeler müeyyidattandır. Bunlar, dînî hayatın yaşanması adına çok önemlidirler. Bu müesseseler, faaliyetlerini icra etmedikleri zaman, dînî hayat da yaşanmaz olur. Binaenaleyh zaman olur, namaz ihmale uğramış olur; işte bu sebeple o en mühim mesele haline gelir. Başka bir zaman gelir -Hz. Ebû Bekir devrinde olduğu gibi- zekat ehemmiyet kazanır. (Evet onun devrinde meydana gelen irtidat hâdiseleri, büyük bir kısmı itibarıyla zekata dayanıyordu. O dönemde bazı insanlar, 'Namaz kılalım, oruç tutalım ama zekat vermeyelim.' diyorlardı.) Zaman gelir, emr-i bi'l-maruf nehy-i ani'l-münker ehemmiyet kazanır; zaman gelir, anne ve babaya hürmet ayaklar altına alınır; bu sebeple de anne-baba hukukuna riayet ehemmiyet kazanır. Başka bir zaman gelir ki, o zamanda da ulû'l-emir, yani büyüklerimiz, bizi cihada sevk ederler. İşte o zaman da kendi hayatîyetimiz ve devletimizin bekası için maddi mücadele ehemmiyet kazanır.

Görüldüğü gibi her dönemde, diğer zamanlara nispeten en çok ihmal edilen esaslar daha bir önem kazanmış ve üzerinde durulmuş. Mesela hadislerin tedvin edildiği, ilmin ve İslâmî hayatın ön plana çıktığı, her yerleşim biriminde onlarca âbid ve zâhidin olduğu bir dönemde bir müceddit ve aynı zamanda devlet başkanı olan Ömer bin Abdülaziz, devlet yapısında tecdit yapmış ve bu hususu öne çıkarmış. Demek ki Ömer b. Abdülaziz, kendi zamanında devlet yapısının sıhhat kazanmasını en önemli bir mesele olarak görmüş ve bütün himmetini bu

hususla teksif etmiş...

Yunan felsefesiyle alakalı kitapların boy boy tercüme edildiği, bir mânâda efkârın bozulduğu, bulandığı, çeşitli bâtil düşüncelerin Müslümanların içine girdiği, tasavvuf mektebinin neoplatonizmin tesiri altında kaldığı, Batılı ifadesiyle panteizm ve monizm mânâsında sapıkça bir vahdet-i vücud anlayışının yaygınlaştığı bir dönemde yetişen İmam Gazali Hazretleri, bu çarpıklıkları izâle etme istikametinde mücadele verdi. Zira o dönemde ilk planda yapılması gerekli iş, İslam akaidine dair hakikatleri yerli yerine oturtmak, bâtil Yunan düşüncesini içimizden söküp dışarıya atmak, İslâm düşüncesini ihya etmek ve kendi kaleme aldığı 'İhyau Ulûmid-Dîn'in mevzu olarak aldığı meseleleri nakış nakış dokumaktı. O da bunu yaptı ve bütün himmetini bu uğurda harcadı.

İmam Rabbani devrinde ise Müslümanlar arasında, bilhassa İran ve Hindistan'da düalist bir düşünce hakimdi. Bu, kadimden bu yana Hintlilerin seslendirdiği bir düşünceydi. Buna göre nur ve zulmet gibi biri karanlık, biri de aydınlık iki ilah vardı. Bunun dışında bir de o dönemde, beden ölümünden sonra yeni bir cesede bürünerek yeryüzüne geri dönmesi şeklinde tarif edilen bir tenasüh akidesi mevcuttu ki bu inanç, bazı tasavvuf ekolleri içine de girmişti. İşte İmam Rabbani de kendi devrinin bu hastalıklarını çok iyi teşhis ederek onları tedavi etme adına bütün cehd ü gayretini o istikamette ortaya koydu.

Bugün ise iman ve İslâm'a ait meseleler ayrı bir önem kazanmıştır. Böyle bir mesele yanında anneye ve babaya ait hukuk veya ulû'l-emre karşı olan durum çok ehemmiyetsiz kalır. Zira iman, farzlar ötesi farz olan en birinci meseledir. Bu mesele ihmal edildiği zaman, ne erkân-ı imaniye, ne de erkân-ı İslâmiye kalır. Binaenaleyh bu mevzuda, çok ciddi tahşidât yapılmalıdır. Hatta bu mevzuda anne ve babalar, bazen evlatlarının önünü alıp onları engelleyebilirler; onları dünyaya yönlendirmeyi düşünebilirler. Ancak böyle bir konuda evlatlar da, anne ve babalarını ikna edip, onlarla irtibatlarını koparmadan mutlaka vazifelerini yerine getirmelidirler.

Bizim ölçülerimiz içinde ulû'l-emre itaat de önemli bir yer işgal etmektedir. Bu da en azından onlara başkaldırmama şeklinde bir tavırla da gerçekleştirilebilir. Zira isyan etme başka, her şeyde onları dinleme ve itaat etme tamamen başkadır. İkisini birbirine karıştırmamak gerekir. Mü'minler, asi olamaz. Onlar, asayişin bekçileri ve nizamın yanında kimselerdir; her şeyi huzur, nizam ve âhenk içinde yapmayı severler.

03.03.2006 - Doğru Yer ve Zamanda Doğru Sorular Sorulmalı

'Sizden önceki ümmetler, kesret-i sualle (gereksiz yere çok soru sormakla) helak oldular' hadisi bize ne anlatmaktadır?

Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) pek çok soru soruluyordu. Bu sorulardan bazıları nübüvvet makamına yaraşmayan ve işin nezaketini ihlal edici mahiyette olduğundan Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) çok rahatsız oluyordu. Özellikle zenginler, fısıltı halinde (necvâ) bazı özel isteklerde bulunuyorlardı.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in de buna canı sıkılıyordu; canı sıkılıyor olmasına rağmen nezaketi icabı onları reddedemiyordu. Bunun üzerine, 'Ey iman edenler! Şayet Resûlüllah ile baş başa görüşmek isterseniz, bu özel görüşmeden önce bir sadaka verin.' (Mücâdele, 58/12) âyet-i kerimesi nâzil oldu ve Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile görüşme teşebbüsünde bulunmadan önce sadaka vermek mesnun (sünnet) kılındı. Vâkıa daha sonra bu âyet, -pek çok ulemaya göre- nesh edilmiştir. Esasen bu sadaka emrinde, fısıltı halinde gelen sorular karşısında rahatsız olan Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu rahatsızlığını giderme ve böylesi görüşme taleplerinde aşırılığı önleme gibi hikmetler de söz konusudur.

Gereksiz Sorular İnsanı Zora Sokabilir

Dini öğrenmek için Allah Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem), toplumun hemen her kesiminden değişik insanlar geliyor ve sorular soruyorlardı. Bu gelen kişilerin bazen çok münasebetsiz halleri de olabiliyordu. Fakat O, insanları ihya etme konumunda olduğu için, bütün bunlara katlanıyordu. Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir gün mescitte iken kendisine sorulan lüzumsuz sorulardan bir ölçüde bunaldı, celallendi ve ayağa kalkıp, 'Bugün burada durduğum müddetçe bana ne sorarsanız cevabını vereceğim!' buyurdu. Arkasından da birisi kalkıp, 'Ben nereye gideceğim?' diye sordu. Allah Rasulü de 'Cehennem'e gideceksin!' karşılığını verdi. Daha sonra Abdullah b. Hüzafe de şöyle bir soru sordu: 'Benim babam kim ya Rasulallah?' ona da, 'Senin baban Hüzafe'dir' buyurdu.

İşte böyle, herkesin bir şeyler sorduğu esnada Allah Resûlü'nün o andaki ruh

hâletini çok iyi kavrayan Hz. Omer (radıyallâhu anh) ayağa kalktı ve 'Biz, Rab olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan, peygamber olarak da Muhammed'den razıyız' deyiverdi. Onun bu ince, mânidar tavrı, Allah Resûlû'nün (sallallâhu aleyhi ve sellem) her zaman sînesinde esen o itmi'nân esintilerinin tezahür menfezlerini aralıyor ve o esnada celâlî tecellîler yerlerini üns esintilerine bırakıyordu.

'Ziyarete gücü yeten herkese Beytullah'ı ziyaret etmek, Allah'ın onun üzerindeki hakkıdır.' (Âl-i İmran, 3/97) âyeti indiğinde, birisi: 'Ya Rasulallah! Her yıl mı hacca gideceğiz?' diye bir soru sormuştu. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), haccın bir kere farz olduğunu Kur'an'ın ifadelerinden anlamıştı. Ancak O, belki gücü yeten herkesin nafîle de olsa hacca gitmesini, orada diğer mümin kardeşleriyle beraber kaynaşmasını ve böylece bir vifak ve ittifak havasının oluşmasını istiyordu. Bu sebeple Allah Rasulü susmayı tercih etmişti. Ancak 'Her yıl mı?' şeklinde ısrarla sorulan sorular karşısında sert bir üslupla: 'Hac, ömürde bir keredir' buyurmuştu. Bu olay üzerine de şu ayet inmişti: 'Ey iman edenler! Netice itibarıyla açıklandığı takdirde hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın!' (Mâide, 5/101)

Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendisine sorulan bu soru karşısında ihtimal, hac, ömürde bir kere farz olmakla beraber, isteyen ve gücü yeten daha fazla da hac yapabilir şeklinde düşünüyordu. İsrarlı sorular karşısında ise, 'Eğer ben evet deseydim her yıl hacca gitmeniz zorunlu olurdu ve siz, bunun altından kalkamazdınız.' buyurdular. Ardından, lüzumsuz soru sormanın mahzurlarına dikkat çeken şu sözler dudaklarından döküldü: 'Ben size bir şey demedikçe siz de beni bırakınız. Zira sizden öncekileri, suallerinin çokluğu ve peygamberleri karşısında ihtilafları helak etmiştir. Öyle ise ben, sizi bir şeyden nehiy mi ettim (niçin ve neden diye sormaya kalkmadan) ondan kaçının. Bir şey emrettiğimde de onu elinizden geldiğince yapmaya çalışın, (hasılı sizi zora koşan sorular sormayın).' (Buhari, İ'tisam, 2; Müslim, Hac, 412; Tirmizi, İlim, 17)

İkinci olarak, bazen de Allah Rasulü'ne, insanlar için hayatî önem taşıyan sorular yerine bir astronomi bilginine soru sorar gibi, 'Ay, niçin inceliyor ve sonra kalınlaşıyor?' şeklinde sorular soruluyordu. Bunun üzerine Cenab-ı Hak da şöyle buyurdu: 'Sana hilâlleri sorarlar. De ki: Onlar insanlar için; özellikle hac için vakit ölçüleridir.' (Bakara, 2/189) Halbuki bu ifadeler, onların sordukları sorunun tam cevabı değildi. Zira Ay'ın incelip kalınlaşması onları ilgilendirmeyen ve onlara pek fazla faydası olmayan bir husustu. (Böylece

ayette, onların sordukları soru vesilesiyle asıl verilmek istenen şey anlatılıyordu ki, bu da ayrıca üzerinde durulmaya değer.) Evet, Allah Rasulü, kendisine bu türlü soruların sorulmasını istemiyordu.

Bazıları Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) gelip 'Bir kadın ile bir erkek bir araya geldiklerinde çocukları nasıl erkek veya kız oluyor?' şeklinde, hatta bazen bunun da ötesinde uygunsuz sorular soruyorlardı ki, bu tür soruları bir peygambere sormak sû-i edepti. Men edilen de işte bu kabil sorulardı.

Son olarak meselenin bir de gulv (haddi aşan) yönü vardı ki, Peygamber Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) bazen şu tür sorular bile sorulabiliyordu; vâkıa benzer sorular günümüzde de sorulmaktadır: 'Niye insanda iki tane göz var? Bir tane olsaydı ne olurdu? Niye burunda iki tane delik var? Nasıl olsa ikisi de ilerde birleşiyor ve bir delik oluyor. İki tane olmasının ne faydası var?.. ve neden insanda otuziki diş var?' gibi dahası bazı kesimler tarafından haddi aşan ve belli bir mantıkî düzeye oturmayan, 'Allah her şeyi yarattı, (hâşâ) O'nu kim yarattı?; Allah kâinatı yaratmadan önce ne yapıyordu?' şeklinde sorular sorulmaktadır. (Bu tür sorulara bilgi sahibi olmadan cevap vermeye çalışmak hata olduğu gibi bilgili olunduğu takdirde doyurucu cevaplar verememek de hatadır.)

Evet, bu tür münasebetsiz sorular, çoğu defa bir dalaleti kapatırken, yeni bir dalaletin de kapısını aralayabilir. Bu sebeple, Allah Rasulü (sallallâhu aleyhi ve sellem): '...Sizden önceki ümmetler, kesret-i sualle (gereksiz yere çok soru sormakla) helak oldular.' buyurarak doğru yerde, doğru zamanda ve doğru soruların sorulmasının önemini ifade etmiş oluyordu.

10.03.2006 - İslâm, Bütün Duruluğuyla Her Dönemde Yaşanabilir

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) zamanında yaşanan saf ve duru İslam anlayışı Hulefa-i Raşidin devrinde de korunabilmiş midir? Günümüzde ve gelecekte bu anlayış tekrar aynı ölçüde temsil edilebilir mi?

Raşid halife efendilerimiz devrinde, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) zamanında yapılan şeylerin hiçbirisi kasten ve bizzat terk edilmemiştir.. ve tarih buna şahittir. Özellikle ilk iki şerefli halife döneminde, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in hayat-ı seniyyeleri hemen her alanda tam aksettirilmiş, eksiksiz temsil edilmiş ve bizzat yaşanmıştır. Hz. Osman devrinde, çeşitli milletlerin İslâmiyet'e girmesiyle, İslâm'ın safveti az da olsa bozulmaya yüz tutmuş ve çeşitli arızalar olmuşsa da, Hz. Zinnûreyn gibi Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'le münasebeti kuvvetli olan bir zat, bilhassa ehl-i Kur'ân olması, Kur'ân'la çok sıkı bir münasebetinin bulunması itibarıyla öyle bir kuvve-i kudsiyeye sahipti ki, o hayatta kaldığı sürece ciddi bir fitne zuhur etmedi. Hz. Ali efendimize gelince, o tam fitnelerin zuhur ettiği bir dönemde işin başına geçti; zuhur eden etmişti. Eğer onun gibi, hasbî, samimî dilâver, yiğit, bir şah-ı merdan, bir haydar-ı kerrâr olmasaydı, o fitneler seller haline gelir ve milleti önüne katar, kütükler gibi sürükler götürürdü. Binaenaleyh, Hz. Ali devrine kadar adalet-i mahzânın, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in hayat-ı seniyyelerinde olduğu gibi bizzat tatbik edilmesine çok gayret gösterildi ve temsil de edildi. Aslında onlar, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'e bir tek emirde dahi muhalefeti, başaşağı yıkılıp gitme sayıyorlardı; öyle saydı ve dosdoğru yaşadılar.

Hz. Ömer efendimize halifeliği esnasında, bir yemekte orada bulunanların, 'Bu sofrada şu da olsa' gibi istekte bulunmaları ona çok dokunmuş ve o bu durumu şöyle değerlendirmişti: 'Acaba beni dostlarımdan çok uzaklaşmış mı görüyorsunuz ki, bu teklifi yapıyorsunuz? Yoksa dostlarımla beraber olmamı istemiyor musunuz?' İşte bu saf ve dupduru yaşayış, bizzat dört halife devrinde tam temsil edildi. Daha sonra da Ömer bin Abdülaziz, Selahaddin Eyyubi ve Hz. Fatih gibi kimseler tarafından Müslümanlık oldukça duru yaşandı. Hükümdarlıkla beraber Müslümanlığı yaşamak zordur. Günümüzde zenginlikle birlikte dini hakkıyla yaşamamanın zorluğunu idrak eden insanlar, zannediyorum

bunun ne demek olduğunu çok iyi anlarlar. Evet dünya ile ukbâyı birlikte götürme ve her ikisini de terazinin iki kefesi gibi koruma çok zordur. Biz bunu Cenâb-ı Hakk'ın bize verdiği çok küçük şeyleri bile O'nun yolunda harcamadaki cimrilik tavrımızdan anlıyoruz. O büyük insanlara gelince onlar bu mevzuda, azamî derecede hassas ve titiz davranarak yaşamışlardır.

Bir konferansta, yeni ihtida etmiş, kitapları da bolca satılan bir zata soruyorlar: 'Müslümanlık dünyanın neresinde yaşıyor? Şu anda Müslümanlığın tam olarak yaşandığı yer var mıdır?' O şöyle cevap veriyor: 'Müslümanlık Raşid Halifeler döneminde yaşandı. Ondan sonra da başka bir yerde tam manasıyla yaşanmadı.' Bunu, bir yönüyle doğru olsa da, başka bir yönüyle çok büyük bir hata sayıyor ve Müslümanlığı ittiham kabul ediyorum. Hatta eğer, bilerek yapılıyorsa bunun arkasında art niyet bile olabilir. Çünkü bir kere bunda Müslümanlığı ütöpik bir hayat tarzı gibi gösterme var. Sonra bu ifadeye göre İslâm, bir kere yaşanmış, bir daha yaşanmaz manasına gelebilir. Kıyamete kadar, değişik ellerde yeniden parlayacak, revnakdar bir hal alacak ve kendisini gösterecek olan bu hak din, sanki 30 sene yaşanmış, bitmiş, miadını doldurmuş gibi gösterilmektedir. Bence bunun yerine şöyle demek daha doğru olur: 'O, yüzde yüz kendine has keyfiyetiyle, semâvî orijiniyle sadece Raşid Halifeler döneminde yaşanmıştı, ama zaman zaman o seviyede Müslümanlığı temsil eden kimselerin tarihin kaderine hâkim olduğu da bir gerçek. Yeryüzünde daima çeşitli cemaatlerin Müslümanlığı yaşadığını inkâr etmek nankörlük olur. Bugün dahi, gözünün yaşıyla, içinin sızlamasıyla ve gecelerini ihya etmesiyle Allah'ın hoşnut olacağı şekilde Müslümanlığı yaşama azmi içinde bulunan nice insan vardır. İslâm, Raşid Halifeler döneminde yaşandı ve bitti demek, bugünkü insanları tahkir ve tezyiftir. Ayrıca bu samimi insanların Müslümanlığını kabul etmeme gibi büyük bir yanlışlık da söz konusudur.

Raşid Halifeler döneminde İslamiyet'in saf ve dupduru, süt, cennet kevseri, şerbet ve asel-i musaffa gibi yaşandığı doğrudur. Ancak biz daha sonra da onun balını ve kaymağını hep görmüşüzdür. Bugüne kadar çeşitli devirlerde gördüğümüz gibi, bundan sonra da -Allah'ın izni ve inayetiyle- yine göreceğiz.

Böyle bir iddianın bir başka manası da, 'Artık Müslümanlık tam manasıyla yaşanmaz.' demektir. Biz inanıyoruz ki, devr-i Risâletpenahîye yakın, o Müslümanlığı temsil edecek yeni bir topluluk zuhur etmektedir. Aslında Muhbir-i Sâdık bunu önceden haber de vermişti. Aksini iddia etmek de, hayatında doğruluktan başka bir şey bilmeyen bir insanı tekzip etmek demektir. Yani insan hiçbir şey bilmeseyse bile, Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in, 'Bu

din, güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır!' va'dine inanması lazım gelir. Müşriklikten yeni çıkmış ve oğlunun sevkiyle Müslümanlığa doğru ilk adımını atmış olan Yâsir'in büyük bir sözü vardır. İlk defa oğlunun ihtidasıyla karşı karşıya gelince; evet bir gece karanlığında oğlu, süzülür evden içeriye girer. O gün Müslümanların sayısı beş-altıyı geçmemektedir ve çeşitli tehditler altındadırlar; evet işte böyle karanlık bir atmosferde Ammar bin Yâsir evden içeriye girer, anne-baba heyecan içindedirler. 'Oğlum! Nerdeydin?' diye sorarlar. Ammar cevap verir: 'Peygamber Hz. Muhammed'in yanındaydım.' 'Peygamber mi o?' derler, 'Evet! O şimdi Allah'tan, kitaptan bahsediyor.' Bu açık ifadeler karşısında o ümmî baba, 'Muhammed, Mekke'de kırk yaşına kadar bir tek yalanı duyulmayan insandır. İnsanlara karşı yalan söylemeyen Allah'a karşı yalan söylemesi mümkün değildir!' der ve hemen orada Müslüman olur. Yâsir felsefe bilmez; fakat buradaki felsefesi çok derindir. 40 yaşına kadar hiç kimsenin, kendisinden yalanın ve ta'rizin en küçüğünü duymadığı O sâdık, masdûk olan Zât, -hâşâ- kalkacak hilâf-ı vâki bir şey söyleyecek; işte bu mümkün değildir.

Hayatında yalanın semtine bile uğrayamadığı Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) birçok hadisiyle, dünyanın muhtelif yerlerinde örnek bir hayat yaşayan müstesna bir topluluğun, Asr-ı Risâletpenahî'deki temsiline yakın bir şekilde Müslümanlığı temsil edeceğini bizzat haber vermiştir. Bugün muhtelif yerlerde görülen emarelerden de anlaşıldığı gibi bu haber mutlaka gerçekleşecektir.

27.10.2006 - Nur Cemâlli Muhammed'e Melekler Pervane Döner

Hazreti Muhammed Mustafa (sallallâhu aleyhi ve sellem), insanlığın iftihar tablosudur. On dört asırdan beri dünya çapındaki en büyük dâhiler, dev filozoflar ve her biri düşünce semâmızın yıldızı nice mütefekkir ve ilim adamları, hep O'nun arkasında el pençe divan durmuş ve O'na hitaben: "Sen, Sana mensubiyetle övündüğümüz insansın." demişlerdir.

Zannımca, başkalarının, başka şeyleri anlattığı kadar O'nu anlatabilseydik -ki anlatamadık- başkalarının anlatılmasına imkân verildiği kadar O'nun anlatılmasına imkân verilseydi ve san'ata, hayata ait müesseseler O'nu anlatmak için tam seferber olabilseydi, bugünkü nesillerin gönlünde sadece O taht kuracak ve sînelerde sadece O bulunacaktı.. yine de her şeye rağmen, cihanın şarkından garbına kadar herkes, elinde testisiyle o temizlerden temiz, pâklardan pâk kaynağa koşuyor ve güneşlere tâç giydiren Sultan'ın otağına varmaya çalışıyor.

Ancak, acaba biz, o sultanlara sultanlığı öğreten Gönüller Sultanı'nı istenilen ölçüde bilebildik mi? Hayır! Eğer beşeriyet O'nu tanısaydı, O'nun için mecnûn olur, yollara düşerdi; ruhları O'nun yâd-ı cemîli sarınca burnunun direği sızlar ve gözleri yaşlarla dolardı, dolardı da, O'nun pâk semtine, peygamberlik dünyasına, tertemiz iklimine girebilmek için ürperir, O'nun aşkının ateşiyle yanan kalbinin küllerine hayat gelsin diye rüzgarın önüne katılır ve hep oraya doğru sürüklenirdi...

"Biz niye pervane olup O'na koşmadık?"

İnsan sevdiğini, bildiği ölçüde severken, bilmediğinin de hep düşmanı olagelmiştir. Onun içindir ki, düşmanlarımızın hayat boyu kavga verdiği hususların odaklaştığı nokta, O'nun nâm-ı celîli'nin unutturulması ve yeni yetişen nesillerin hep İki Cihan Serveri'ne düşman olarak yetiştirilmesidir. Ne lütufkâr tecellidir ki, hasımlarımız, O'nun ismini sînelerden söküp atmak istemelerine rağmen, bugün, O'na varmaya engel bütün mânialar ve setler aşılmış ve bilhassa gençlik, tıpkı, günlerce çölün kavurucu sıcağında aç ve susuz ölümle pençeleştiği sırada, yanı başında âb-ı kevser beliriveren bir insan sevinciyle kendini O'nun kucağına salıvermiştir. Elbette ki, o şefkat dolu sîne,

kendine bu iştiyakla koşanları bağrına basacak ve onları mahrum bırakmayacaktır.

Cuma günleri camileri lebâlep dolduran insanlara bilmem hiç dikkatle baktınız mı? Eğer dikkatle baktı iseniz, onların büyük ekseriyetinin gençler olduğunu görmüşsünüzdür. Dalâlet ve tuğyânın, kendi sistematiği içinde, bütün nesilleri o korkunç vakumuyla çekmesine mukabil, acaba bu gençleri karda kışta, soğuktan tir tir titredikleri halde, abdest aldırıp en zor şartlarda camilere koşturan nedir? İsterseniz ben söyleyeyim: Hz. Muhammed Mustafa'nın kudsi cazibesidir...

Akıl ve havsalamız alsa da almasa da, sîneler O Şem'aya, O Güneş'e pervanedir.. çok yakın bir gelecekte, şimdiye kadar bir türlü O'na koşamayıp da kış sinekleri gibi takılıp yolda kalan derbeder ve perişan akıllar, yolda kalışlarına pişman olacak ve ellerini dizlerine vurarak: "Biz niye pervane olup O'na koşmadık." diyeceklerdir. O zaman belki de birçoğu için her şey bitmiş olacak...

Cihan O'na koşacak, ilim mahfilleri O'nu araştıracak, düşünce iklimine açık sîneler O'nun arkasına düşecek; hasımların birçoğu ateşli birer dost olup O'na sığınacaktır.

O, kâinatın İlle-i Gâyesidir.. ve hadîs diye meşhur olmuş bir sözde O şöyle anlatılmıştır: "Eğer sen olmasaydın varlığı yaratmayacaktım." Evet, mânâsı anlaşılmayan bir kitabın yazılması abestir. Allah (celle celâluhu) ise abesten münezzehtir. Dolayısıyla, zaman ve mekanın Efendisi gibi gür sesli bir dellâl ister ki, kâinatın mânâsını anlatsın. Yine O'nun gibi bir şârih, bir mübelliğ bulunması lâzımdır ki şu uçsuz bucaksız semâ, içindeki ay-güneş-yıldız ve bütün varlık emrine verilmiş olan insan, nereden gelir, nereye gider, neye namzettir.. izah ve ilân etsin ve varlığın perde arkasını ruhlara duyursun. Öyle ise O olmasaydı, kâinat da insan da mânâsız olurdu...

Bütün peygamberler O'nu müjdelemişti

Hazreti Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem), eşyaya mânâ kazandıran insandır. O bizim için sevgililerden daha sevgilidir. Cenâb-ı Hak, o mübarek topraklara günahkâr yüzümü sürmeyi nasip ettiği zaman, bana Allah Resûlü'nün köyü öyle parlak öyle parlak geldi ve orada bulunmaktan öyle rûhânî bir haz aldım ki, eğer o anda, farz-ı muhal cennetin bütün kapılarından davet edilseydim, inanın hiçbirine gitmez, orada kalmayı tercih ederdim.

Allah Resûlü bir peygamberdir. Fakat, kendinden önceki bütün nebîlerin peygamberlik minaresinden geleceği müjdelenen bir peygamber. Allah, bütün nebîlerden, işte bu müjdeledikleri Peygamber'e inanıp yardım edeceklerine dair aldığı sözü, Kur'ân'da bize şöyle hikâye ediyor:

"Hatırla ki, Allah peygamberlerden şöyle bir söz almıştı: And olsun size kitab ve hikmet verdim. Sonra da yanınızdakileri tasdik eden bir peygamber geldiğinde ona mutlaka îman edecek ve ona mutlaka yardım edeceksiniz. Bunu ikrar ettiniz ve bu ağır ahdimi üzerinize aldınız mı?" buyurmuştu. 'İkrar ettik' dediler. O halde şahid olun, Ben de sizinle beraber şahidlerdenim." (Âl-i İmran Sûresi, 3/81).

İşte, o peygamberler de, Rabb'lerine verdikleri bu söze sadık kalarak yaşadı ve bütün icraatları ile o istikamette olmaya çalıştılar. Efendimiz, Mi'rac'a çıktığında da, ruhen, O'nun arkasında namaz kıldılar. Evet, O semâya çıktığı zaman göklerin etekleri mücevherlerle dolmuş; yıldızlar, kaldırım taşları gibi ayaklarının altına serilmiş ve güneş, Hazreti Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) ufkuna ulaştığında O'nun tâcına sorguç olma sevdasına düşmüştü. Bütün bunlar pervaneler gibi O'nun peygamberliğinin etrafında pervaz ediyordu. Bunlardan ne çıkar;

"Şem'a-yı Nûr-i Ahmed'e Cibriller pervane döner;
Nûr cemâlli Muhammed'e melekler pervane döner..."

Evet, beşer O'na döndüğü zaman, huzur ve itmi'nâna kavuşacak, gidip aydınlık ufuklara ulaşacak; derbederlikten, eyyâmın elinde oyuncak olmaktan, dünya ve ukbâ sefaletinden kurtulacak ve insanlık semâsına yükselecektir.

03.11.2006 - Müslümanlık Asla Bir Kılıç ve Kan Dini Değildir

Efendimiz, bütün hayatı boyunca, İslâm'ın getirdiği prensiplerden kıl kadar dahi inhiraf etmemiştir.

Zaten O'nun bütün hayatı, İslâm'ın pratiğe dökülme ameliyesinden başka bir şey değildir. Bu durum, cihad ve harp mevzuunda da, diğer sahalarda da böyledir. Peki İslam neden cihada izin vermiş ya da bazı durumlarda cihadı emretmiştir?

a) Müdafaa

Evvela; İslâm bir millet veya ferdin, kendi varlığını tehdit eden, onu yok etmeye, öldürmeye çalışan mukabil güce karşı, nefis müdafaasını, karşı koymayı meşru kılar, hatta bazı durumlarda onu emreder. Biri sizin varlığınızı, malınızı, canınızı, dininizi, ırzınızı tehdit ediyorsa, onunla göğüs göğüse gelir, bu işin kavgasını verir ve kendisiyle hesaplaşırsınız. Meselâ, diyelim ki: Hasım bir ülke, kendisiyle sizin aranızdaki hudutları deldi ve içeriye girdi, ne yaparsınız? Ülkenizdeki bazı kimseleri yılan-çıyan haline getirip üzerinize saldırtsa ne düşünürsünüz? İşte, bu noktadan hareketle, Allah Resûlü tam 14 asır evvel kuvvet kullanmayı da bir disiplin olarak kabul etmiş ve Müslüman'ın, Müslümanca yaşayabilmesi için, hikmetin yanında kuvvetin, irşadın yanında caydırıcı gücün bulunması zarureti de parmak basmış ve onurlu, haysiyetli yaşama yollarını göstermiştir.

b) Zulmü durdurmak

Saniyen; İslâm'da, mazlumun, mağdurun, mahkûmun, sahipsiz ve garibin imdadına koşmak için harp, meşru kılınmıştır. Zaten mü'minler imdada koşmazlarsa başka kim koşacak? Allah bizi yeryüzünde hakkı yerine koymakla vazifelendirmiştir. O noktayı tutmayı varlığımızın gayesi bilmeli ve elde etmeye çalışmalıyız. Biz, dünya muvazenesinde bize düşen vazifeyi temsil ettiğimiz günlerde, batılılar zulmen Hindistan'ı işgale yeltenmişler, "Donanma-yı Hümâyûn, şimdi Hind Denizi'ne açılıyor." dediğimiz zaman da, tıpkı çapulcular gibi hemen kaçmışlardı. Evet, o dönemde, dünya muvazenesinde bu kadar ağırlığımız vardı. Vardı.. ve Fransa'dan Hindistan'a kadar koskocaman bir dünyada, o müthiş hakemlik konumumuzla mazlumlar, mağdurlar bize koşuyor

ve hak istirdadını, ihkak-ı hakkı bizim kapımızda arıyorlardı.

c) İrşad hürriyeti

Sâlisen; İslâm, hak ve hakîkati, doğruluk ve istikameti neşretme hürriyetinin birileri tarafından engellenmesi durumunda, o hürriyeti muhafaza etmek ve sağlama almak için harbe izin vermiştir. Dikkat ediniz; hak ve hakîkati neşretmek için muharebe yapılmaz! Hak ve hakîkati neşretme hürriyeti engelleniyorsa onun için muharebe yapılır. Dünyanın dört bir yanında, irfana açık mürşitleriniz harekete geçecek ve siz herkese İslâm mesajını ulaştıracaksınız. Şayet bunu, başkaları engellerse, o zaman da engelleri ortadan kaldırmaya çalışacaksınız. Çünkü onların bu davranışları, insanların hür iradeleriyle cennete gitmelerine manidir. Siz düşünce hürriyetini korumak ve muhafaza etmek için çalışacak ve sertliklerin, karşı koymaların bertaraf edildiği ölçüde dininizi neşredeceksiniz. Bunu yaparken de -isterseniz bunu dördüncü bir esas da sayabilirsiniz- insanlık şeref ve haysiyetini rencide etmeyecek, çoluk-çocuğa dokunmayacak, kadınlara ilişmeyecek, mâbedlere çekilen ve kendisini ibadet ü taata veren insanlara zarar vermeyecek.. harp etmeyenlerle de harp etmeyeceksiniz. Günümüzde sözde medeni dünyanın bu noktanın neresinde olduğu bütün âlemin malumudur.

Şimdi bir de bize bakın! Her halîfe ve tabîî başta Allah Resûlü olmak üzere etrafa asker gönderirken: "Yaşlılara, kadınlara, çocuklara, kendisini ibadet ü taate vermiş ruhbanlara ve mabedlere ilişmeyiniz.! Ağaçları yakmayınız.! Hayvanlara dokunmayınız.! Ve servetleri heder etmeyiniz." diye emirler veriyorlardı. Bombaların canavarca kullanılışlarını onaylayan kimselerin, bilmem ki bu disiplinlere riayet etmesi mümkün mü?

İnsafsız art niyet sahipleri

İnsafsız bir kısım art niyet sahiplerinin tarif ettiği gibi, Müslümanlık asla bir kılıç ve kan dini değildir. Vâkıa Efendimiz kılıç kullandı.. ve O'nun böyle gönderileceği, daha O gelmeden, geçmiş peygamberler tarafından haber verilmişti: Hazreti Mesih İncil'de, O'nu anlatırken şöyle der: "O'nun elinde kılıcı vardır." İcabında hak edenlerle yaka paça olacak ve savaşıacaktır. Bu şartlar altında Allah Resûlü, cihada memur ediliyor ve hasımlarıyla da bu şartlar altında hesaplaşıyordu.

Âdeta O, inatçı muasırlarına: "Düşünce ve fikir hürriyetini engelleyemezsiniz; insanlığa giden yolları tıkayamazsınız." diyordu. Bin bir

vahşet ve dalaletler tablosu olan Fransız İhtilal-i kebîrini, hürriyete açılmış bir kapı diye hâlâ alkışlarız. Hâlbuki içinde bin bir vahşet kol gezmiş ve her gün giyotinle binlerce insanın kellesi alınmıştır. Ve ihtilâl, âdeta kendi kendini yiyip bitirmiştir.

Oysaki, tam 14 asır evvel, Allah Resûlü'nün karanlıkları yırtan o aydınlık ve ışıktan eliyle zulüm ve istibdat bertaraf ediliyor, hürriyet de getirilip insanlığın önüne seriliyordu. Ancak Allah Resûlü döneminde bu yapılırken İslâmî cephede ölen insanların sayısı, sadece 100 küsurdu. Dikkat ediyor musunuz, sadece İkinci Cihan Harbi'nde, iki vahşet birbiriyle boğuşurken 40 milyonu aşkın insan ölmüştü. Rusya'da gayr-i insanî bir sistemin oturması için bir çırpıda yüz küsur milyon insan öldürülmüştü. Onların kanları üzerinde âdeta gemiler yürütüldü, enkazlarından binalar yapıldı ve bu binaya da "yeni sistem" denmek istendi ki, bu sistemin adı komünizm idi.

"Yamyamları geçmişti beşer yırtıcılıkta!
Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdî."

10.11.2006 - Allah, Hikmeti İstedigine Verir

Hikmet; faydalı ilim, irfan, herkesin bilmediği gizli sebep, fıkıh, felsefe, yaratılıştaki ilâhî gaye, sebeplerin ruhunu kavrama, eşyanın perde önü ve perde arkasına ıttıla, ibret almayı gerektiren herhangi bir söz, güzel huy, herkesin faydasına olan hizmet, bir kötülüğü önlemek veya bir iyiliği elde etmek için yapılan herhangi bir iş, sünnet-i seniyye, din, kitap gibi... pek çok manalara gelmektedir.

Kâinat kitabını iyi okuma, fizikle beraber metafiziği de hesaba katma, teşriî hükümlere riâyetin yanı başında tekvinî emirleri de göz önünde bulundurma, bir yandan Cenâb-ı Hakk'ın mâhiyet-i eşyaya yerleştirdiği maslahatları, diğer taraftan da dinin özündeki gayeleri kavramaya çalışma... gibi hususlar hikmetin farklı yanlarını ifade etmektedir.

Varlık ve hâdiseleri iyi okuyup isabetli yorumlayarak insan, kâinat ve ulûhiyet hakikati arasındaki dengeyi koruyan, ileri görüşlü, derin düşünceli ve basiret sahibi kimselere "hakîm" denilegelmiştir. Hakîm, meselelerin iç yüzlerini bilen, ledünniyâta vâkıf bulunan, hemen her hadiseyi metafizik buuduyla kavrayan, stratejik olan ve hep planlı-programlı hareket eden demektir. Hikmetin kaynağı, büyük ölçüde vahiy ve ilhamdır. Bu açıdan da, peygamberlerin ve derecesine göre diğer mürşitlerin birer hakîm oldukları söylenebilir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de, "Allah hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet nasip edilmişse, doğrusu, büyük bir hayra mazhar olmuştur. Ancak tam akıllı olanlar gerçekleri anlar ve düşünürler." (Bakara Sûresi, 2/269) buyurulmaktadır.

Bu hususun iyi anlaşılabilmesi için ayet-i kerimede geçen "hikmet" kelimesinin manası mevzuunda selef âlimlerimizin mütalaasını bilmekte fayda var: Bazı selef âlimleri, hikmeti, "Vahyin gayr-i metlûv olanı, Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) beyan ve sözleridir." şeklinde tarif etmişlerdir. Zira Kur'an-ı Kerim, "Allah sana kitap ve hikmeti indirmekte ve sana bilmediklerini öğretmektedir." (Nisa Sûresi, 4/113); "Ben sana (Hz. İsa'ya) kitabı, hikmeti, Tevrat ve İncil'i öğretmiştim." (Mâide Sûresi, 5/110) gibi ayetleriyle hikmeti, kitaptan ayrı bir husus olarak ele almaktadır. Kur'an'ın bu ayırımından mülhem muhaddisîn-i kiram umumiyet itibarıyla, Kitab'ın Kur'an-ı Kerim, hikmetin de Peygamber Efendimiz'in nurlu beyanları, hikmetli sözleri, fevkalâdeden

düşünceleri ve hikmet gamzeden beyanları olduğunu söylemişlerdir. Bazıları da daha hususi manada, "Hikmet, kâinatın esrarına vukuftur ki, onu bir kitap gibi mütalaaya alan insanın, onda görüp sezeceği maslahat, hikmet, fayda, tenasüp, illet-malûl münasebeti ve sebep-müsebbep arasındaki alakaları kavramasıdır." demişlerdir. Böylesi bir kitabın mütalaasına muvaffak olan bir insan, onu mütalaa ettikçe zevki artacak, zevki arttıkça yeni mütalaalara koyulacak ve bu sayede gerçek hikmete muttali olacaktır. Bu manada da hikmeti, kısmen felsefeci ve kelamcılarının çokça üzerinde durdukları, kâinat ve insanın mütalaası şeklinde ele almak mümkündür.

Hikmetin bir diğer manası da, İslam'ın maslahat ve hikmetlerini kavramaktır. Haşr ü neşrin insanın hayatındaki tesirleri; namazın maddi-manevi hayatımızı düzenlemedeki fonksiyonu; orucun, nefis tezkiyesindeki rolü, zekâtın, içtimaî denge ve düzenin "kantarası" olması gibi yeri; haccın, dünya çapındaki Müslümanların bir araya gelmesindeki fonksiyonu ve vazifesi türünden olan şeyler hikmetin birer yanı sayılabilirler. Ayetteki ifadesiyle Allah, hikmeti kime vermişse ona çok hayır vermiş demenin manası, onu kim kavramışsa, Cenab-ı Hakk'ın lütuflarına mazhar olmuştur anlamına gelir ki, bu da ondan anladığımız hususlardan biri sayılır.

17.11.2006 - "Yaz! Hayatım Elinde Olan Zat'a Yemin Ederim ki, Bu Ağızdan Haktan Başkası Çıkmaz"

Malumunuz olduğu üzere, okuma-yazma bilmeyen ve zihni, annesinden doğduğu gibi saf ve temiz kalan kimseye "ümmî" denir. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), "Ey Resûlüm! Sen vahyimizden önce kitap okuyan veya yazı yazan bir insan değildin; eğer böyle olsaydı, batıl iddia peşinde olanlar şüphe edebilirlerdi." (Ankebût Sûresi, 29/48) ayetinin de açıkça ifade ettiği gibi ümmî idi. Nitekim kendisine vahiy gelinceye kadar okuma-yazma bilmediği umum ulema tarafından kabul edilmektedir.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah öğretmediği için, Tevrat ve İncil veya başkalarının yazdıkları kitapları okuyamıyordu. Allah'ın O'na okuma ve yazmayı öğretmemesi, peygamberliği için gerekli olan hususlardan biriydi. Yukarıda zikrettiğimiz ayet-i kerimeden de anlaşılacağı üzere Allah Resulü'ne yazı yazma ve okuma öğretilmemişti. Şayet bilseydi, bâtil peşinde koşanlar, "O, geçmiş kitapları alıyor, okuyor ve okuduklarını bize anlatıyor" diyeceklerdi. Hâlbuki Efendimiz'in ümmî olduğunu dost-düşman herkes biliyordu. Binaenaleyh burada, Efendimiz'in okuyup yazmasının olmamasını, O'nun peygamberliğinin, Saadet Asrındaki kendi muhatapları tarafından tasdik edilmesiyle alakalı olduğunu da görüyoruz.

Bu itibarla, Efendimiz'e yazı yazdırılmamıştır. Ancak burada hemen şunu ifade etmek gerekir ki, ilim, yazı yazmak demek değildir. Allah Resûlü, ulûm-u evvelin ve âhirine (öncekilerin ve sonrakilerin ilmine) vâkıftı. Allah, -keyfiyeti bizce meçhul- elini onun sırtına koyunca, mağrib ve maşrik arası açılmış ve Efendimiz zerreden küreye, makro âlemden mikro âleme kadar her şeyi bir kitap sayfası gibi önünde görmüştür. Allah "ikra' - oku" dediği zaman da, "hakikatin ifadesini ve okunmasını O'nun ruhuna üflemişti." Cenab-ı Hak 'ikra' diyerek Nebi'sini okutmuştur ve o Nebi de kendisine indirilen Kur'an'ı tek okuyuşta ezberine almıştır.

O'nun Kur'an dışında hayatın her ünitesiyle alakalı söylediği sözlerinin bütünü de ayrı bir ilim hazinesidir ki, bu hazineye de "vahy-i gayr-i metlûv" denilmektedir. Vahy-i gayr-i metlûv, doğrudan doğruya Cibril vasıtasıyla, Kur'an şeklinde gelen vahyin dışında, Allah'ın Efendimiz'in ruhuna üflediği vahiy demektir. Allah Resûlü hayatı boyunca konuşmuş ve yanında bulunan

güzide ashabı da onun bütün konuşmalarını kayıt altına almışlardı. Bir ara bazı sahabiler, Efendimiz'in de beşer olması itibarıyla sinirlendiği ya da sevindiği anlar olabileceği ihtimaline binaen, münhasıran o zamanlarda konuştuğu şeylerin yazılmasının doğru olmadığını düşünmüşlerdi.

Bu hâdiseyi Hazreti Ebû Hüreyre (radıyallâhu anh) bize şöyle anlatır: "Ashâb-ı Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) arasında benden daha fazla hadis bilen yoktur; ancak Abdullah b. Amr ibn el-Âs müstesnâ; çünkü ben yazmazdım, o yazardı". Gerçekten, bizzat Abdullah b. Amr Hazretleri'nin ifadesine göre, o Allah Resûlü'nden (sallallâhu aleyhi ve sellem) duyduğu her şeyi yazardı. Kendisine "Sen, Allah Resûlü'nün (sallallâhu aleyhi ve sellem) ağzından çıkan her şeyi yazıyorsun; halbuki o da bir beşerdir. Öfkелendiği zaman da olur, hoşnut olduğu zaman da" diyenler oldu. (Bu sözleri kimlerin söylediğini edep açısından ve gerekmediği için hadîs râvileri gizlerler.) Abdullah ibn Amr, bunun üzerine yazmayı bıraktı ve meseleyi Allah'ın Resûlü'ne arz etti. Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) elini fem-i mübareklerine götürerek şöyle buyurdular: "Yaz! Hayatım elinde olan (Allah)'a yemin ederim ki, buradan haktan başkası çıkmaz." O, bir beşer de olsa, yine Nebî idi; gazaplanması da, hoşnutluğu da Allah içindi ve her hâlükârda o hep hakkı söylerdi. Evet O'nun hiçbir sözü hevâsından değildi ve beşerî arzularından kaynaklanmıyordu. Daha doğrusu O, kendinden konuşmaz; sadece kendine vahyolunanı söylerdi (Bkz: Necm Sûresi, 53/3).

Evet tekrar mevzua dönecek olursak, Efendimiz'in ümmîliğini, -haşa- bir şey bilmiyordu şeklinde anlamamak gerekir. Vahiy gelmeden evvel bile O, çok kâmil ve yüce bir ruhtu. Hazreti İbrahim'in dininin bakiyesi ile amel ediyordu. Çevresince de faziletli bir insan olarak tanınırdı. Öyle olmasaydı, Mekke'de, insanların birbirlerini öldürdükleri o dönemde, hiç O'nun hakemliğine müracaat ederler miydi? Allah, O'nu evvela müstesna yarattı. Sonra da o müstesna aynaya Kendi ilmini aksettirdi ve biz Efendimiz'de Allah'a ait hakikatleri müşahade ettik.

24.11.2006 - Kur'an'ın Tomurcukları, Ancak Ehlinin Elinde Gül Haline Gelir

Bazen sohbet meclislerinde, dine hizmet eden büyük şahısların ister kendileri, ister eserleri ya da oluşturdıkları şahs-ı maneviyle alakalı Kur'an'dan işaretler çıkarmaları önemli bir mevzu olarak ele alınıyor; bunun dindeki yeri soruluyor. Öncelikle ifade etmek gerekir ki bu mesele yeni bir mesele değildir.

Böyle olmakla beraber, konunun anlaşılması adına öncelikle bir-iki hususa - kısa da olsa- işaret etmekte yarar var. Bunlardan birincisi; Kur'an'ın muhteva keyfiyeti ile ilgilidir. Kur'an, kendisini bize tanıtırken, "yaş-kuru, zerreden-küreye her şeyin kendisinde var olduğunu açıkça haber vermektedir (En'am Sûresi, 6/59). Ancak Kur'an'da var olan şeylerin hangi ölçü ve mahiyette var olduğu da konunun anlaşılması adına önemlidir. Zira Kur'an'da her şey vardır ama, çapına, azametine, mahiyet ve kıymetine göre vardır. Dahası, var olan bu şeylerin birçoğu Kur'an'da icmalî manada ve adeta kanun mahiyetinde bulunmaktadır. Öyle ki insan, bu kanun ve icmalî manalardan hareket ederek büyük ummanlara ulaşabilir ve Kur'an'da her şeye işaret edildiğini görebilir. Bu sebeple ezelden gelip ebede giden ve çok ciddi muhteva zenginliğine sahip bulunan Kur'an-ı Kerim'in, İslam âlemi için çok büyük, çok ciddi var oluş cereyanları ve onların başındaki zatları "işari" manalarla olsun ele alması onun enginlik ve gınasının emarelerindendir.

Biz öyle inanıyoruz ki Kur'an-ı Kerim, kıyamete kadar gelecek ilimlere -velev fezlekeleriyle olsun- mutlaka işaret etmektedir. Bu itibarla fizik, kimya gibi pozitif bilimler temel prensipleriyle Kur'an'da bulunabilir. Ancak fiziğe, kimyaya ait bütün kanunları Kur'an'ın içinde aramak onu bir fizik, bir kimya kitabı kabul etmek demektir. Keza anne karnındaki çocuğun gelişme seyrini safha safha ele alan Kur'an-ı Kerim, embriyolojinin temel prensiplerine işaret etmekte ve bizlere "Âmenna; yaş ve kuru Kur'an'da her şey vardır" dedirtmektedir. Ne var ki o, embriyolojinin dilini kullanmamaktadır.

Evet, her şeyden evvel Kur'an-ı Kerim'in başta böyle bilinmesi gerekir. Çünkü o, Bediüzzaman'ın ifadesiyle, "Hem bir kitab-ı şariat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı emir ve davet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem bütün insanın bütün hâcât-ı mâneviyesine merci olacak çok kitapları tazammun eden tek, câmi bir kitab-ı

mukaddestir." Yani o, bütün ilimleri ihtiva eden kitaplar mecmuası bir kitaptır: insanın ferdî, ailevî, içtimaî bütün ihtiyaçlarını karşılayacak bir kitap.. evvel ve ahir en son kitap.. kitapların hûlasası bir kitap.. kelim sıfatının en üst mertebesinden, insanlığa en kâmilâne seslenen bir kitap.. ve kıyamete kadar gelecek kâmil insanlara hitap eden bir kitap... Binaenaleyh bu kitap çok renkli ve çok sürgünü, tomurcuğu olan bir kitaptır. Ne var ki bu tomurcuklar da ancak ehlinin, erbabının elinde birer gül haline gelecek türden şeylerdir. Bizim gibi sıradan insanların göremediği hakikatleri, bu ehil insanlar, o tomurcukta görür, ariz ve amik olarak, net bir şekilde gözler önüne serer ve "bu Kitap'ta her şey vardır" diyebilirler.

Konunun anlaşılması adına ikinci önemli bir husus da şudur: Kur'an-ı Kerim'den kendi devir, kendi cereyan, kendi hizmetlerine işaret çıkaran zatların durumu, ilk defa çağımızda görülen bir hadise değildir. Hucetü'l-İslâm İmam Gazali'den büyük veli Muhyiddin İbn Arabî'ye, ondan ikinci bin yılın müceddidi İmam Rabbanî hazretlerine kadar çok ciddi ve büyük zatlar da Kur'an'ın enginliğinin emaresi deyip işari tefsir açısından pek çok şey söylemiş ve bu tür istinbatlarda bulunmuşlardır. Ayrıca bu zatlar, kendi dönem ve hizmetlerine işaretler çıkarırken, "Kur'an, sarahaten (açık bir şekilde) benden bahsediyor" gibi bir iddiada da bulunmamışlardır. Belki İslam tarihi boyunca sadece Fazlullahi'l-Hurufî gibi bazı kimseler bir şekilde "Kur'an benden bahsediyor" iddiasında bulunmuş ve her bir harfe kendince ayrı sırlar atfeden, çok değişik manalar vererek bâtil yorumlarla Hurufîlik denilen -kökü çok eskilere dayanan- batıl bir mezhebe süluk etmişlerdir. Öyle ki bu zatın müntesipleri "mim onun gözüdür, nun burnudur, şu harf kulağı, bu harf da ayağıdır, -haşa, bağışlayın- Kur'an da onun fesidir" gibi hezeyan türünden sözler sarf edebilmişlerdir. İşte gerçek Hurufîlik denilen bâtil yol da bu yoldur.

01.12.2006 - 'Rabb'im Benim Adımı mı Andı Ya Resûlallah?'

Geçen hafta Kur'an'da yaş ve kuru her şeyin bulunduğu hakikatine temas etmiştik. Kur'an'ın dine hizmet eden büyük şahıslara ve onların hizmet cereyanlarına da işaret buyurduğunu/buyurabileceğini söylemiştik.

Kur'an-ı Kerim'in İslam ümmeti için çok önemli hizmet cereyanlarına işaretle bulunuyor olmasını garip karşılayıp bu durumu uzak bir ihtimal olarak kabul edenler de olabilir. Ne var ki, Kur'an-ı Kerim devr-i risaletpenahîdeki pek çok şahıstan da bahsetmektedir. Dahası bu şahıslardan bir kısmının Yüce Beyan'da bahse konu olmaları şahsî faziletlerinden ötürüdür.

Asıl arz etmek istediğim konuya gelince: Sahabe-i Kiram arasında öyleleri vardır ki, hayatlarında belki çok az fedakârlıkta bulunabilmişlerdir. Kur'an böyle birini ele alır, onu destanlaştırır, bayraklaştırır ve tarihe mal eder. İşte bir-iki örnek:

Suheyb-i Rûmî, Rum diyarından geldiği için kendisine Rûmî denmiştir. Ancak bizzat kendisi; "Ben aslen Arap'tım, Rumların eline düştüm, köle olarak satıldım." diyerek doğduktan sonra Rum diyarına götürülmüş olduğunu söyler. Mekke'ye Anadolu'dan geldiği için bazı tarihçiler de onun Türk olduğunu iddia ederler. Eğer hakikaten Süheyb-i Rûmî bir Türk ise bu da milletimiz için bir iftihar vesilesidir. Çünkü o, hakikat adına kalkmış, uzak diyarlara yürümüş, bulmuş, "ol"muş ve bulduğu hakikatte sonuna kadar sadakat içinde kalmış bir zattır.

İşte bu zat, Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) Medine'ye hicret buyurduktan sonra, bir yolunu bulup tek başına Mekke'den Medine'ye doğru hareket eder. Ne var ki, Kureyş'ten bir topluluk, durumu haber alır almaz peşine takılır ve bir yerde onun yolunu kesiverirler. Hazreti Süheyb hemen bineğinden iner, ok çantasından oklarını çıkarır ve önündeki topluluğa şöyle seslenir: "Ey Kureyşliler topluluğu! Bilirsiniz ki ben sizin en iyi atıcılarınızdanım. Allah'a andolsun ki, sadağımdaki bütün okları atıp bitirmeden size bir ok attırmam. Oklarım bitince de sizinle kılıcımla mücadele ederim. Bundan sonra siz istediğinizi yaparsınız. Bu itibarla gelin sizinle anlaşalım. İsterseniz malımı-mülkümü, Mekke'de falan yere gömdüğüm şeylerin hepsini alın; evet bunların

hepsi sizin olsun fakat beni rahat bırakın, ben Resûl-i Ekrem'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) gidiyorum." Kureyş topluluğu bu teklifi kabul eder. Süheyb-i Rûmî (radiyallâhu anh) de Medine'ye doğru yeniden yola koyulur; yola koyulur ve kendisini Medine'de yüce bir iltifat beklemektedir. Öyle bir iltifat ki, biz rüyada o iltifatın aşr-ı mi'şarını görsek uğrunda canlar feda ederiz. Mesela rüyada bile olsa Resûl-i Ekrem (sallallâhu aleyhi ve sellem) bize "hoş geldin" deyiverse, o kutlu, nurlu elini bir kerecik olsun bize uzatsa, biz de o nurlu, kutlu elini (sallallahu aleyhi ve selem) günahkâr dudaklarımıza bir kere götürebilsek, öyle zannediyorum ki, artık o dudaklar cehennem yüzü görmez. Şimdi dönelim, Süheyb-i Rûmî'ye. O (radiyallâhu anh), Medine'ye vardığında, İnsanlığın İftihar Tablosu (sallallâhu aleyhi ve sellem) ayağa kalkar, onu istikbal eder ve şöyle der: "Allah (celle celâluhû) senin hakkında şu ayeti indirdi: "İnsanlardan öyleleri vardır ki Allah'ın rızasını kazanmak için kendini feda eder. Allah (cc) işte böyle kullarına pek merhametlidir." (Bakara Sûresi, 2/207) Süheyb-i Rûmî (radiyallâhu anh) Allah rızası için malını feda etmiş, müşriklere, "Siz benim malımı alın, fakat benimle Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) arasına girmeyin." demişti. O, böyle demişti ve hakkında bu ayet nâzil olmuştu. Bu bir fedakârlık tablosuydu ve bu tabloda açıktan açığa Hazreti Süheyb'den bahsediliyordu.

İkinci bir misal olarak Zeyd b. Hârise'yi (radiyallâhu anh) zikredebiliriz. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) evlatlığı olan Zeyd'i, halası Hazreti Ümeyye'nin kızı Zeynep (radiyallâhu anhâ) ile evlendirmişti. Ne var ki, Hazreti Zeynep, aslen köle olan Zeyd'i (radiyallâhu anh) kendisine denk saymadığından, tâ işin başından itibaren onunla uyum sağlayamamıştı ki neticede o malum boşanma gerçekleşti. İşte Mûte'nin kahramanı bu güzide insanın boşanma mevzuundaki katlandığı bu fedakârlık, Kur'an tarafından kayda geçiriliyor (Ahzab Sûresi, 33/37) ve Zeyd, bizzat Kur'an'da ismiyle yâd edilme şerefini ihraz ediyordu.

Üçüncü bir misal daha arz etmek istiyorum: Kur'an'da bahse konu olmasa bile Übeyy İbn-i Ka'b'ın (radiyallâhu anh) yaşadığı şu hadise de bunlardan geri değildi: "Bir gün Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) Übeyy İbn-i Ka'b'ın yanına geldi ve ona; "Ya Übeyy! Rabb' im bana 'Übeyy'e git, sana Kur'an'ın şu şu ayetlerini okusun, buyurdu." dedi. Hazreti Übeyy büyük bir mutluluk içinde "Rabb'im benim adımla andı mı Ya Resûlallah?!" diye sordu. "Evet" cevabını alınca gözyaşlarını tutamadı ve hıçkırıklara boğuldu.

Şimdi, ümmet-i Muhammed'in bütününü ilgilendirmemesi, dolayısıyla da

İslam tarihinde gerçekleşen büyük hareketlere nisbetle şahsî ve küçük diyebileceğimiz hadiselerden dolayı Kur'an, bazı sahabe-i kiramı hususi konumlarıyla, bazılarını da şahs-ı manevî olarak destanlaştırmaktadır. Mesela İlahî Beyan, bir yerde Şehitler Seyyidi Hazreti Hamza'nın, Şah-ı Merdan Haydar-ı Kerrar Hazreti Ali'nin ve yine o kıymetli oymaktan gelen Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) amcazâdesi Ubeyde İbn-i Hârise'nin mücadelelerini, yani hak ile batıl, iman ile küfür arasındaki kavgayı tasvir ederken, bu iki düşüncenin temsilcilerinin âkıbetlerini de haber verir ve bir grubun katrandan elbise giyip başlarına kaynar sular döküleceğini, diğer grubun da altın bilezikler ve incilerle bezenip giyim kuşamlarının ipekten olacağını bildirerek o kahramanlar topluluğunu alkışlayıp göklere çıkarır. (Bkz: Hac Sûresi, 22/19)

Evet Kur'an, onun hakikatlarına omuz veren ve Nebi'nin (sallallâhu aleyhi ve sellem) uğrunda hırz-ı can eden herkesi alkışlamış, göklere çıkarmıştır. Eğer bu durum, Kur'an'da Kur'anî bir ahlak, Kur'anî bir prensip ise -ki yukarıda verdiğimiz misallerden öyle olduğu açıkça anlaşılıyor- o zaman kıyamete kadar gelecek, İslam'a hizmet eden insanlara Kur'an işarî mana ile niye bakmasın ki!?

08.12.2006 - Büyüklerin Sözleri Büyüklükleri İçinde Değerlendirilmeli

Kur'an, onun hakikatlerine omuz veren ve Nebi'nin (sallallâhu aleyhi ve selem) uğrunda hırz-ı can eden herkesi alkışlamış ve görüp idrak edebilenlere onlardan bahisler açmıştır.

Mesela İmam Gazali gibi bir insan düşünün ki o, kendi devrinde bir taraftan değişik dalalet fırkalarıyla mücadele ederken, diğer taraftan da feylosofların tehafütlerini ortaya koyuyor ve İslam akidesini siyanet etmeye çalışıyordu. İşte bu zat İslam'ın safvetini koruma adına tam bir konsantrasyon içinde aklı-hayali durduracak bir mücadele ortaya koyuyordu. Şimdi Allah'tan bu kadar korkan bir insan şayet, "Kur'an'da bu mücadelelere işaret eden bir ayet var" demişse, bu mevzuda -haşa- onun yalan söylediğine ihtimal vermek, zannediyorum onu bilmemek demektir. Bu konuda misal olarak İmam-ı Rabbanî'yi de sayabiliriz. Onun yaşadığı dönem ve coğrafyada İslam inançları hurafe ve bâtil inançlarla karıştırılmak isteniyordu. Hint kıtasında Babürlü Ekber Şah eliyle, bir devlet politikası olarak bütün dinlerin birleştirilmesi gibi bir hareket söz konusuydu. Yani bu dinde bir parça Hıristiyanlık, bir parça Yahudilik, bir parça Mecusilik, bir parça Hinduluk, bir parça Brahmanlık, bir parça da Buda dininden bir şeyler olacaktı. İşte böyle bir devirde ehl-i imanın imanını siyanet adına İmam-ı Rabbanî sahih İslam inancının yerleşmesi için cansiperane mücadele veriyor, akideyi düzeltiyor ve binlerce insana Efendimiz (aleyhissalâtü ve'sselam)'ın cadde-i nuranisini tanıtıyordu. Şimdi bu zat, 'Kur'an, hizmetimizden bahsediyor, Kur'an'da bana ve yapılan hizmetlere bir kısım işaretler var -sarâhat değil, işaret- diyorsa o zaman bu ifadeyi, o sözü söyleyen zatı göz önünde bulundurarak değerlendirmeye tabi tutmak gerekir. Evet, iman ve Kur'an yolunda bu kadar mücadele vermiş bir insan, herhalde bu umumi mücadelesiyle Süheyb-i Rumi'nin mücadelesinden geri kalmayacağı gibi, Süheyb-i Rumi'ye işaret eden Kur'an'ın o ayetleri aynı zamanda İmam-ı Rabbanî'ye de işaret sayılacaktır.

Ve Bediüzzaman

Şimdi bir zat düşünün ki, yaşadığı devirde küfür ve dalalet belli kanunlarla sistemleştirilmekte, bütün fenler Allah'a baktığı, Allah'a delalet ettiği ve bütün ilimler 'Allah birdir' dediği halde, materyalizmden gelen bir bakış açısı, bir

anlayış ve sapık felsefeyle bütün bu ilimler Allah'ı inkâr adına bir silah olarak kullanılmakta. Karl Marks ve Engels'den başlayıp daha sonra çeşitli istihaleler sonucu birer ilmî gerçek olarak algılanan materyalizme ait pek çok mesele pozitivism ve rasyonalizm unvanlarıyla insanımızın akidesini tahrip etmektedir. İşte künde künde üstüne devrildiğimiz böyle bir zaman ve zeminde bütün bu hücumlara karşı, bazı kimseler ortaya koydukları eserlerle sarsılmış, bozulmuş akidemizi ıslah ediyor, binlerce insanın yeniden Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yoluna ulaşmasına, mihrabını bulup camiye teveccüh etmesine vesile oluyor ve yine binlerce insanın -Kur'an'ın inkar ve tezyif edildiği bir dönemde- Kur'an'ın âyât u beyyinâtını gökteki yıldızlar gibi ehl-i insafa gösteriyor, iman hakikatlerini ispat edip çok sayıda insanın bu esaslara iman etmesine vesile oluyorsa, o zaman niçin Kur'an'ın bu zatlar hakkında bir kısım işaretleri bulunmasın ki?!..

Günümüzde de değişik ad ve unvanlarla dine-imana hizmet veren bir hayli cemaat ve grup var ve bunların çoğunun da çizgisi tamdır. Şimdi bunlardan biri kalkıp tahdis-i nimet mülahazasıyla, "Bana öyle geliyor ki, Kur'an'ın şu ayetinde, bugün yapılan şu işlere işaret var" dese, bütün samimiyetimle "Niçin olmasın ki?.." derim. Çünkü bir insanın hidayete ermesi, üzerine güneşin doğup battığı her şeyden daha hayırlıdır. Şimdi eğer yapılan işler bunun binlercesi ise ve insanın insanî kemalâta ulaşmasına vesile olunuyorsa, bu bir yol, bir çıkış ise, "Vesile olan bizzat o işi yapan gibidir" sırrınca, o yoldan gelip geçen herkesin defterine kaydedilen hayr u hasenat o inanmış gönüllerin defterine de kaydedilecektir. Bu sebeple bu kişiler hakkında da işârât-ı Kur'aniyeden bir hisse olabileceği ihtimal dâhilindedir. Binaenaleyh bu mesele, garip görülmemeli ve yadırganmamalıdır.

Kur'an'dan kendi dönem ve hizmet cereyanlarına işaret çıkaran o büyük zatların gayet mütevazı oluşu da gözden kaçırılmaması gereken bir husustur. Hucetü'l-İslâm İmam Gazali de, müceddid-i elf-i sâni İmam Rabbanî de, büyük veli Muhyiddin İbn Arabi ve daha başkaları da derler ki; "Allah u a'lem, bu işaretler -beraber bulundukları hizmet arkadaşlarını kastederek- sizin samimi halisane hizmetlerinizdir." Binaenaleyh ganimetler, muvaffakiyetler, zaferler nefere, teb'aya verilmeli, falsolar, fiyaskolar da baştakilerden bilinmelidir.

İşte bir ölçü: Kendi hizmet dönemine dair işaret ve beşareten bahseden Bediüzzaman Hazretleri, fevkalade bir tevazu içinde çevresinde bulunan talebelerine şöyle hitap eder: "Hem itiraf ediyorum ki, samimî ihlâsınızla, şan ve şeref perdesi altında nefsimi okşayan riyâdan beni bir derece kurtardınız.

İnşaallah tam ihlâsa muvaffak olursunuz, beni de tam ihlâsa sokarsınız." Şimdi, ihlasa ermeyi talebelerinin ihlasına bağlayacak ölçüde engin bir tevazu anlayışı içinde bulunan, ruhuna ve kalbine bu anlayışı sindirmiş olan fevkalâde tevazu sahibi böyle bir zat hakkında -Kur'an'dan çıkardığı işaret ve beşaretler dolayısıyla- kibir düşünüp ucup tasavvur etmek -Allah muhafaza buyursun- kibrin ve ucubun ne demek olduğunu bilmemek demektir.

15.12.2006 - 'Yüz Kişi Öldürdüm, Tevbem Kabul Olur mu?'

Kur'an ve Sünnet'in beyanları içinde, insanın imanlı gitmesine sebep ve vesile olarak; Müslüman olarak yaşamak, Müslümanca düşünmek, Müslümanlık çizgisinde bulunmak gibi esaslar beyan edilmiştir.

Mesela, "Başka değil, Müslüman olarak ölmeye bakın." (Bakara Sûresi, 2/132) ayet-i kerimesiyle, zayıf da olsa "Nasıl yaşıyorsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle dirilirsiniz." hadis-i şerifi bu hakikat etrafında ortaya konmuş esaslardır. Hatta denebilir ki insan, şuur altıyla ölür, şuur altıyla dirilir ve ona göre de mükâfat görür. Bir insan, ruh ve dimağını dünyada ne ile doldurduysa, neyin peşinde koşuyorsa, neyi aziz tuttuysa, neyi gönlünde en mutena yere oturttuysa, buradan göçüp giderken de öyle gidecektir. Tıpkı uyuyan bir insanın, şuuraltı müktesebatının tesirinde konuşup düşünmesi ve ona göre hareket etmesi gibi, ahirette o, bu kazanımıyla yeni bir varlığa erecektir. Evet, burada ruh âlemine ait mekanizmalar nelerle teçhiz edilmişse, öteye de onlarla gidilecektir. Bundan yedi-sekiz asır evvel yaşamış, dört mezhebin fikhını çok iyi bilen, tefsirinde dört mezhebin fikhına da ağırlığınca yer veren Maliki mezhebinin o dev imamı İmam Kurtubî, "et-Tezkire fî Ahvâli'l-Mevtâ ve Umûri'l-Âhire" isimli eserinde şöyle demektedir: Devrimizde biz öyle kimselere şahit olduk ki, bunlar, nasıl bir hayat yaşamışlarsa vefat ederken gözlerini o hayata ait mülâhazalarla kapamışlardır. Mesela birisi "Samanı getirin, hayvanlara ot verin, merkepleri dışarıya çekin!" derken, başka birisi "Şu çocuğuma bakın, ben biraz raks edip eğlenmek istiyorum." diyordu.

Evet, insan burada ne ile ömrünü geçirmişse, giderken de onunla gidecektir. Bu sebeple insan, burada ruh ve dimağını iyi şeylerle meşbu kılmaya bakmalıdır. Vâkıa bunlar birer sebep, tabiri caizse birer şart-ı âdi ve Cenab-ı Hakk'ın sonsuz lütfunun imdadımıza yetişmesi için sadece birer davetiyedir. İhtimal Kur'an-ı Kerim de, yukarıda zikrettiğimiz ayet-i celilede bu hakikati dile getirmektedir.

O'nun rahmeti, gazabının önündedir

Bununla beraber, Cenab-ı Hak, takva dairesi içinde yaşayan bir insanın elinden -hâfizanallah- bütün sermayesini alıp onu baş aşağı götürse de O'na kimsenin bir şey demeye hakkı olamaz. Fakat âdet-i ilâhî ve rahmet-i sübhânî

açısından Allahu Teâlâ'nın şimdiye kadar böyle bir şey yaptığını da bilmiyoruz. Firavun, hayatının en son dakikasına kadar Firavunca bir hayat yaşamış ve suyun altında, orada dahi yenemediği tereddütlerle boğulurken imansız olarak gitmiştir. Öte yandan küçük bir iman eseri ve iman reşhasıyla ona yürümüş bir insan da cennetlere yükselmiştir. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) böyle birini hadis-i şeriflerinde şöyle anlatırlar: Sizden önceki devirlerde yaşayan bir adam, doksan dokuz kişiyi öldürmüştü. Derken bir gün, "Buranın en büyük âlimi kimdir?" diye soruşturunca ona bir râhib gösterilmişti. Bunun üzerine o da râhibin yanına giderek, "Doksan dokuz adam öldürdüm, tevbe etsem kabul olur mu?" diye sormuştu. Râhibden, "Tevben kabul olunmaz" cevabını alınca onu da öldürmüş ve sayıyı yüze yükseltmişti. Daha sonra da oranın en büyük âlimini sorup soruşturup ona giderek:

- Ben yüz adam öldürdüm. Tevbe etsem kabûl olur mu, demişti. Âlimse ona:

- Evet, senin tevbe etmene kim engel olabilir ki? Ancak filân yere git, orada Allah Teâlâ'ya ibadetle meşgul olan insanlar var; onlarla beraber sen de Allah'a ibâdet et ve onlarla ol." tavsiyesinde bulunmuştu.

Bunun üzerine bu adam yola çıktı ve yarı yola vardığında da öldü. Rahmet melekleri de azâb melekleri de bir araya geldi ve onun durumunu görüştüler. Rahmet melekleri:

- Bu adam candan tevbe ederek buraya geldi.

Azâb melekleri ise:

- Bu kimse henüz hiçbir iyilik yapmamıştır.." şeklinde mukabelede bulundular.

Derken arkadan insan kıyafetinde bir başka melek bunların yanına gelerek onlara şöyle dedi:

- İki belde arasındaki mesâfeyi ölçünüz. Hangi tarafa daha yakın ise adam o tarafa aittir. Bunun üzerine mesafe ölçüldü. Adamı varacağı yere daha yakın buldular. Ve adam rahmet meleklerine teslim edildi.

Evet, âdet-i ilahî hep bu istikamette cereyan etmiştir. Binaenaleyh bizler, Cenab-ı Hakk'ın kulları olarak her zaman O'nun âdet-i sübhanîsine ve rahmetine sığınmalıyız. Aksi takdirde Cenab-ı Hakk'ın hakkımızda adaletle hüküm vermesi çok defa aleyhimizde olabilir. Vakıa O, her zaman hayrın şerre rûçhaniyeti cihetiyle hükmetmektedir; ama yine de bizler tir tir titremeliyiz.

Allah, bazen bir hayırla insanı affeder, bazen de etmez. O Yüce Yaratıcı'dan dileğimiz, bizi ötede hızlan ve hüsrân içinde bırakmasın.

Selef-i salihinden daha niceleri küçük şeylerle Cenab-ı Hakk'ın af ve mağfiretine mazhar olmuş, kanatlanmış ve firdevse uçmuşlardır. Binaenaleyh, bazen küçük bir şeyle Cenab-ı Hak, çok kötü yaşamış bir kimsenin yolunu neticede çevirip iyiye doğru götürür ve meyillerinin fenalık istikametinde tesirine meydan vermez. Aslında hepimizin hayatında, yaşanmış bu tür kareler pek çoktur. Mesela düşünün ki bir insan, Allah'ın razı olmayacağı bir mekâna gitmeye niyet edip yola çıktı. Şayet oraya gitse, kendisi gitmeyi dilediği için Allah onun istediği şeyi yaratacak, o da o günaha girecekti. Buna itiraz da edemeyecekti. Çünkü tabiri caizse o günaha kendisi dilekçe vermiş, Cenab-ı Hak da bu dilekçeyi kabul etmişti. Bu arada bu insanın içinde bir sadakat hissinin olduğunu kabul edelim.

Şimdi sadakatla yaşamış bu insan, Allah'ın razı olmayacağı bir mekâna niyet edip giderken, Allah o kişinin karşısına bir dostunu çıkarıyor ve o dostu onu alıp hayırlı bir yere götürüyor. İşte bu, Cenab-ı Hakk'ın atasıdır. Allah, kulunun oraya gitmesini istememiş ve onu bir mümin kardeşiyle bu şeyden alıkoymuştur. Bu, fevkalâdeden bir durumdur. Öyle ki işte burada bütün sebep ve müsebbepler ters yüz olmuştur.

Sözlerimizi şu duayla noktalayım: Ey bizim kerîm Rabb'imiz! Bize hidâyet verdikten sonra kalblerimizi saptırma ve katından bize bir rahmet bağışla. Şüphesiz bağışı bol olan Vehhâb Sensin. Sen, kendine teveccüh edenleri kaydırmayacağına dair söz verdin. Sen vaadinde hulfetmezsin. Seni bulduktan sonra kalbimizi kaydırma. (Bkz. Âl-i İmran Sûresi, 3/8)

22.12.2006 - Ruh, Âlem-i Emirden Gelen Şuurlu Bir Varlıktır

Ruh, Kur'an-ı Kerim'de işaret edildiği gibi bir kanun-u emrîdir. (Bkz. İsrâ Sûresi, 17/85) Ruh, Kudret, İrade ve Kıdem gibi sıfatlardan değil, doğrudan doğruya Cenab-ı Hakk'ın zatından gelmekte ve O'nun Rubûbiyetine dayanmaktadır.

Ruh, âlem-i emir'den gelen şuurlu bir varlıktır ve âlem-i maddîden değildir. Bediüzzaman Hazretleri bu hakikatı ifade ederken "Ruh, zîhayat, zîşuur, nûrânî, vücud-u harici giydirilmiş; camî, hakikatdar, külliyet kesbetmeye müstaid bir kanun-u emrîdir." der. Ruhun kendine göre nûrânî bir kılıfı vardır ki, buna "misâlî beden" denilmektedir. Adeta o, içinde bulunduğu bedenin dublesi gibidir. O, Emir Alemlerindedir. Ruh maddeden mürekkep değildir. Ruh maddeden mürekkep olmadığı için basittir; sabit bir varlığı vardır. Bunun manası, ruh, âlem-i halktan değildir, demektir. Ruh âlem-i emirdendir. Yani o, atomların bir araya gelmesiyle hasıl olan bir varlık değil; melâike gibi Allah'ın emriyle meydana gelen zîşuur, nûrânî kanunlardan ibarettir. Küreler ve atomlar, hatta çekirdeklerle elektronlar arasındaki çekme kanunu gibi, ruh da bir kanundur. Fakat ruh şuurludur. Diğer kanunların ise hayat ve şuuru yoktur.

Şimdi, bu iki âlemi (âlem-i emir ve âlem-i maddî) kısaca izah etmeye çalışalım:

Âlem-i maddî (veya âlem-i şehâdet), gördüğümüz ve şahit olduğumuz şu âlemdir. Allah (celle celâluhu) değişik türden varlıkları bu âlemde var eder, öldürür, diriltir, renklendirir, soldurur ve sürekli farklı şeyler gösterir. Mesela o, küre-i arzı, üzerindeki ağaçları, ağaçlarda dalı budağı, dalda-budakta yaprağı, yapraklar arasında meyveyi halk eder. Bütün bu ibda, inşa, ihya (hayat verme) ve imateler (öldürme), O'nun âlem-i şehâdetteki kudret ve iradesinin fizikî eserleridir.

Âlem-i emirde esas olan mânâdır

Âlem-i emir ise maddî ölçülere girmeyen ve daha ziyade kanunların hâkim olduğu fizik ötesi bir âlemdir. Bu âlemde esas olan madde değil, mânâdır. Maddi hasselerle mânâyı kavrama ve yakalama ise mümkün değildir. Biz, duyu organlarımızla bu âlemin sadece maddî ve şehâdet âlemi'ne uzanan

fonksiyonlarını görür ve ancak bunlarla âlem-i emir hakkında bir fikre sahip oluruz. Mesela maddî âleme ait olan tohum, içinde taşıdığı hayat düğümü itibarıyla, emir âlemiyle de alâkalıdır. Aslında tohum âlem-i şehadetten bir varlıktır; ancak bu tohum, içindeki ukde-i hayâtiye, canlanma ve neşv ü nema bulma istidadıyla fizik ötesi âleme de açıktır. O müsait vasatı bulduğu, yani toprağa atıldığı, güneşlendirildiği, sulandırıldığı ve havalandırıldığı zaman, ondaki o ukde-i hayatiye açılır ve rüşeym, topraktan başını çıkarır. Derken bir filiz olur. İşte bu, ondaki nümüvv (büyüyüp gelişme) kanunundandır. Ağacın yaprağı, çiçek ve meyvesi hep bu kanunla meydana gelir. Fakat biz bu kanunu göremeyiz. Sadece bu kanunun eserlerini görebiliriz.

Anne karnında cenin de Allah'ın bu kanunuyla varlığa erer, sperm gelir, yumurtanın içine girer, yumurta kapanır. Daha öncesi de var; spermin gelmesi için prostat bir kısım üsâre ifraz eder, vasatı kaygan hale getirir ve canlının rahat hareket etmesini sağlar. Sonra yumurta ince bir yerinden kapı aralar, bu misafiri kabul eder gibi ona hoşâmedîde bulunur. O, içeriye girdikten sonra da "Artık kimseyi almam." deyip kapıyı kilitler. İşte bütün bunların içinde hükümferma olan kanunlar vardır ki, bu kanunlara ilmü'l-ecinnede câri kanunlar (embriyoloji kanunları) denilmektedir.. Bunun gibi bir de kütleler arasında birbirlerini çekme ve itme kanunları vardır ki, âlem-i emir denildiğinde işte bütün bu tür kanunlar kastedilmektedir.

Ancak bütün bu kanunlar şuursuzdur. Şuursuz olan bu kanunların verâsında Allah'ın ilmi ve iradesi vardır ve O (celle celâluhu), bunları ilmiyle, iradesiyle idare etmektedir. İnsandaki ruh da bu kanunlar cinsinden bir şeydir. Cisimleri birbirine çeken iten (câzibe-dâfia) kanunu ne ise, insandaki ruh da aynı cinsten bir kanundur. Bir tohumda rüşeymi tahrik eden, onun neşv ü nema bulmasını sağlayan kanun ne ise, insandaki ruh da aynı kanundur. Anne karnını hazırlayan, ceninin orada gelişmesini temin eden hangi kanun ise insanın ruhu da işte öyle bir kanundur. Fakat insandaki bu kanun şuurludur. Aradaki fark da budur. Onun için Kur'an-ı Kerim, Efendimiz'e bu meseleyi anlatırken, "Sen, Ruh, benim Rabb'imın emirlerindendir, de!" (İsra Sûresi, 17/85) demektedir.

Burada bir hususa daha dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Allah Resûlü, hülâsa-i beşer olarak, "Ruh, benim Rabb'imın emirlerindendir" demek suretiyle kâinattaki câri kanunları değil de beşere ait bu zîşuur kanunun hususiyetini anlatmaktadır; evet onun akli ve şuuru vardır. İçine girdiği cisimde hayat ve nizam hükümfermâ olur; içinden çıktığı zaman da mekanizma bozulup tefessüh etmeye durur. Ruh, beden içinde bulunduğu sürece belli kayıtlar altındadır.

Ancak o, beden ile münasebetini kesince, külliyet kazanır ve her türlü kayıttan kurtulmuş olur. Böyle olunca da görüş ve hissedışı apayrı bir buudda cereyan eder. Onun içindir ki, ölüm sekeratına girmiş bir insanın (daha önce iman etmemişse) imanı makbul değildir. Zira o, tabiat ötesi âlemi görmüş ve gideceği yeri müşahade etmiştir. Firavun böyle bir anda iman ettiği için imanı kabul olmamıştır. Hâlbuki Cenab-ı Hakk'ın rahmeti gazabına sebkât etmiştir. Buna rağmen o insanın, imanı kabul edilmemektedir. Zira artık o, hakikatı apaçık görmüş ve imtihan sırrı ortadan kalkmıştır. Demek ki, ölüm anında ruhun gördüğü bir hakikat vardır. Ve yine demek ki, o hakikatı gören bir de ruh vardır. Çünkü ceset artık hiçbir şey görmemektedir.

Ervah ile münasebet kuran binlerce insan, bunu görüp bilmektedir. Hususiyle de bunların tecrübelerinin yapıldığı günümüzde bu meseleleri inkâr etmeye asla imkân yoktur. Bugün pek çok mülhid, sadece bu meseleleri müşahade ile imana gelmektedir.

29.12.2006 - Kabil'in Kurbanı Onu Allah'tan Uzaklaştırmıştı

Kur'an-ı Kerim, Mâide Sûresi'nin 27-29. ayetlerinde bize, Hazreti Adem'in iki çocuğunun kıssasını anlatır: Cenab-ı Allah buyurur ki, 'Onlara Âdem'in iki oğlunun gerçek olan haberini oku: Onların her ikisi birer kurban takdim etmişlerdi de birininki kabul edilmiş, öbürününki kabul edilmemişti.

Kurbanı kabul edilmeyen, kardeşine: 'Seni öldüreceğim' dedi. O da: 'Allah, ancak müttakilerden kabul buyurur, dedi. Yemin ederim ki, sen beni öldürmek için el kaldırırsan da, ben seni öldürmek için sana el kaldırmam. Çünkü ben âlemlerin Rabbi Allah'tan korkarım. (Öyle bir şey yaparsan) dilerim ki sen, kendi günahınla beraber benim günahımı da yüklenesin de cehennemliklerden olasın. Zalimlerin cezası işte budur!'

Kur'an-ı Kerîm'de ve güvenilir hiçbir hadis-i şerifte, Hazreti Âdem'in bu iki çocuğunun isimlerinden bahsedilmese de, Kütüb-i sâlifede isimlerinin Habil ve Kabil olduğu belirtilen iki kardeş arasında bir meseleden dolayı anlaşmazlık çıkar ve neticede Kabil, kardeşi Habil'i kıskançlıkla, haksız yere öldürür. Kur'an, bu iki kardeş arasında meydana gelen olayın detaylarını zikretmez; çünkü meydana gelen hadise, zaman ve mekânla sınırlı değildir. Burada önemli olan da isimler değil, şahsiyetler ve temsil ettikleri zihniyetlerdir. Tefsirlerde ve diğer İslâmî eserlerde geçtiği üzere -ki bu konudaki malumatın çoğu İsrâiliyyat'tır- Kâbil ziraatçı, Hâbil ise çobandı. Her ikisi de kurban emrine muhatap olunca, Kâbil, koyun kesmeye yanaşmamış, ürünün iyi kısmından kurban etmeye de kıyamamış ve kıymetsiz başaklardan oluşan bir demeti kurban olarak arz etmişti. Hâbil ise, beğendiği bir koyunu kurban etmişti. Hâbil'in kurbanı kabul görmüş, Kabil'inki ise adeta yüzüne çarpılmıştı. İşte, daha o dönemde, insanoğlu Allah'ın koyduğu ibadet kurallarına kendi mantığını ve tasarruflarını karıştırmaya başlamış, kurbanı kendi manasından çıkarıp onu bir uzaklık sebebi haline getirmişti.

Allah'a yaklaşmak için bir yol olan kurban, özellikleri tespit edilmiş bir hayvanı belli bir vakitte, ibâdet maksadıyla ve usûlüne uygun olarak kesmek demektir. Onun formatı Allah tarafından ortaya konulmuştur ve insanların o ibadet yerine başka bir ibadeti ikame etmeye ya da onun şeklini değiştirmeye hakları yoktur. Sadece kurban değil, bütün ibadetler, fikhî deyimiyle, taabbudî

alana girer ve vahye göre şekillenmiştir. Hanefi fukahası, taabbudî olan ve illetlerinin akılla kavranması mümkün olmayan hususlarda kıyas bile yapılamayacağı görüşündedirler. Evet, ibadetler 'taabbudî'dir; yani, onları Allah emrettiği için, O'nun istediği zamanda, O'nun gösterdiği şekilde ve O'nun rızasını kazanmak niyetiyle yaparsak ya da sırf Allah yasakladığı için bazı şeylerden sakınırsak, işte o zaman o amelimiz ibadet hükmüne geçer.. Kur'an nasıl getirmiş, Peygamberimiz nasıl göstermişse aynen öyle koruyup uyguladığımız, onlarda değişikliklere, artırma ve eksiltmelere girmedikimiz, Peygamberimiz tarafından öğretilen şekline dokunmadığımız süreçte ibadetlerimiz ibadet olarak kalır. Tabii ki, bu ilahî emir ve yasakların pek çok hikmetleri ve menfaatleri de vardır. Fakat sadece bu hikmet ve menfaatler gözetilerek yapılan, kulluk düşüncesiyle ve Allah'ın rızasını kazanma niyetiyle yapılmayan şeyler ibadet sayılmazlar ve insana sevap da kazandırmazlar. Çünkü o ibadetlerin teşrîi doğrudan vahye dayalıdır ve o bilinen hikmetler, bilinmeyenlere göre çok azdır.

Evet, ibadetlerde önemli olan Cenâb-ı Hakk'ın va'z ettiği formüllere uygun hareket etmektir. Yani, format Allah tarafından ortaya konmuş ise o bir kıymet ifade eder. Yoksa bir ibadetin şekil olarak, kendi mantığınıza göre daha mükemmeli, daha ağırlı ve daha müşkilini ortaya koysanız da onun bir değeri yoktur. Aslında, yaptığımız ibadetler bizim almak istediğimiz şeylerin karşılığı olamaz; kulluk adına ortaya koyduğumuz niyet, gayret ve ameller talip olduğumuz Allah rızasına, cennet ve cemelullah gibi nimetlere bedel sayılamaz. Beklediğimiz netice karşısında ortaya sürdüğümüz bedel çok küçük ve yetersiz kalır. Fakat beklentilerimizi bize lûtfedecek Allah'tır. Sahip olmak istediğimiz emtia, o mutluluk, o saray, o köşk, o villa..., her ne ise, onu satın alabilmemiz için vermek zorunda olduğumuz nakdi yaratan, o parayı basan da Allah'tır. Yani, darphane de ona aittir.

İbadetlere biçilen değer

İşte, teşbihte hata olmasın, o darphanede Allah çeşit çeşit paralar basıyor. Sizin namazınız bir çeşit paradır, orucunuz bir çeşit paradır, zekatınız bir çeşit paradır.. hatta tavırlarınız, davranışlarınız, hayırlı düşünceleriniz, samimi niyetleriniz birer paradır. Allah katında bunların her birinin ayrı ayrı değeri vardır. Bütün bunlar, isteklerinizi peyleme adına, doğrudan doğruya takdiri Allah'a ait olan bir bağıştır size. Yoksa siz, size ait kıymetlerle alamazsınız istediklerinizi. Mesela, Allah'ın yüksek bir bedel takdir buyurduğu beş vakit namazla elde edeceğiniz ahiret nimetlerini, abdestinden duasına kadar o namaz

sebebiyle katlandığınız meşakkatin elli bin katını ortaya koysanız yine de namazdan başka bir şeyle peyleyemezsiniz. Çünkü sizin ortaya koyduğunuz şeyler kalptir, sahtedir. İstekleriniz ise, ancak kalp (sahte) olmayan, gerçek değeri bulunan paralarla elde edilebilir. O gerçek paraların üstünde de darphane sahibinin mührü vardır; bir kağıt parçası O'nun sikkesiyle bir nakd olmaktadır. Bu açıdan, ibadet ü tâatınız, Allah'ın va'z ettiği esaslara bağlı olmalıdır ki bir kıymet ifade etsin. O neye ne kadar değer biçmişse, O'nun belirlediği çerçevede siz onu ortaya koyduğunuz zaman ahiret nimetlerini ve ebedî saadeti satın alabilirsiniz. Şayet O, sıratı geçmeyi namaza, kurbanı bağlamışsa, geçiş bileti ancak bu paraya alınır demişse ve siz de geçmek istiyorsanız, o parayı vermeye mecbursunuz.